

NOVINE SLOVENSKE KRAJINE

Hrvatska banovina.

Kak smo že poročali, so se tisti kraji v državi, gde vu večini prebivajo Hrvati, združili po uredbi kraljevskih namestnikov v edno banovino, ki se zove Hrvatska banovina.

Ta banovina dobi ednoga bana, ki ga vsikdar krao imenuje i bo sama sebe upravljala, vodila, nametavala dače, sklenjavala zakone, imenuvala učitelstvo i uradništvo zvün tistih, ki so v državnoj službi i zvün zakonov, ki se tičejo cele države. S tem so bratje Hrvati dobili tisto, za koj so se 20 let borili. Pri toj borbi so njim najbve pomagali Slovenci. Gda se je ustanovila Jugoslavija, so Slovenci zahtevali že te pravice Hrvatom i Slovencom v ustavotvornoj skupščini. Njihov predlog je prepadno zavolo toga, ka te Hrvacki poslanci neso prišli v parlament. Sledkar, gda so prišli v parlament i bili na vladi, neso zahtevali aotonomije. Prišla je zatem strahovlada Živkovičova i dosta krivic je moglo tak slovenski kak hrvacki narod pretrpeti. Voditela oba naroda, dr. Maček i dr. Korošec, sta bila zapretila. Obema je te postalo jasno, da se borita, kda se rešita voze, za aotonomijo svojega naroda. Dr. Korošec je to napravo vu vladi, dr. Maček zvün vlade. Pri lanskijh volitvaj se je v Ljubljani jasno i glasno razglasilo, da se zahteva aotonomija za narod slovenski i hrvatski, da se zahteva ednakopravnost Srbov, Hrvatov

Slovincov v državi. Dr. Korošec je iz vladni stocov vsikdar zagovarjao pravice vseh treh narodov i delao za sporazum med Hrvati i Srbi. Včakao se je sada svojega prizadevanja. Po njegovih mislih i želaj je delao dr. Dragiša Cvetković pri pogajanjaj, z dr. Mačekom i pripelao razgovore do sporazuma.

Slovenska banovina je že od začetka obstojala, trbelo je napraviti ešče hrvatsko. Ta že tudi stoji. V obe trbe zdaj vpeti široko samoupravo, od štere guči odlok od sporazuma, pa bodo trije narodi Jugoslavije to okrepili do nevidne moči.

Naš mali list je vsikdar zagovarjao sporazum z Hrvati. Pred dobrimi tremi leti, gda sta prišla z voze voditela slovenskoga i hrvatskoga naroda i je dr. Korošec prevzeo posle notrašnjega ministra, smo v Novinaj jasno napisali, da *Slovinci ne smejo biti stena, ki bi ločila Srbe od Hrvatov, nego most, ki bo pripelao vküp oba brata*. I to se je zdaj zgodilo. Urednik Novin so ešče v posebnoj vlogi prosili min. dr. Korošca, naj li dela za sporazum z Hrvati. Isto se obračali tudi na druge vplivne može v Sloveniji. Dosegnjen je i z mirnim pa raztegnjenim srcem povdarjamo, da Slovenska Krajina je svoje včinila v tom pogledi tem bole, ar je vsa duhovščina narod vodila v bratskoj lübezni i nikdar v sovraštvi.

Ščete mir meti, se boja rešiti?

Ščete. Je žela zadosta? Ne. Bog je Bog mirü, njegova mati, preč. Devica Marija je kralica mirü. Oba mata v rokaj mir sveta i ga tomi ponüjata. Ponüjata ga sveti razvüzdanomi: Čisto živi, mir dobiš! Ponüjata ga sveti pljanomi: Strezni se i mir zavlada na tebi! Ponüjata ga brezvercom, brezbožnikom: Podvržite se Vsegamogočnomi, od šteroga vam svedoči vaše lastno srce, pa mir zadobite! Ponüjata ga bogatašom: odprite

svoje kinče siromakom i vmiri te lejko vživali vse ka vam ostane!

Bojna spreobrna svet v rüševine, konča življenje milijonov i vniči lübezen. Če vničimo srd v sebi, če zadüšimo greh v sebi i če porüšimo v sebi zidi, gizde pa s poniznostjov poklekemo pred Boga i ga prosimo po Mariji za mir, ga dobimo. Sveto življenje po veri i goreča molitev sta sredstvo za ohranitev mirü. Brez teva ga nikše konference na zasigurajo.

Gdansk priklüčen Nemčiji.

Med Polskov i Nemčijov se je začela bojna.

Nemški državni zbor je Gdansk (Danzig) priklüčo Nemčiji. Vse podanike slobodnoga mesta je sprejeo za nemške državlane. Pri toj priliki je kancler Hitler omeno, da se je obleko v vojaško obleko, prosto šče živeti, tak naj živejo vsi Nemci i vojaške obleke ne dene dol, dokeč ne zmaga Nemčija. Povedao je, da je angleški predlog čakao pooblaščenca Polke, da pride na pogajanja. Ar ga dva dni ne bilo, nemška čast ne dovoli, da bi

duže čakao, ide v boj. Ne pozna te reči: predati se. Če on spadne, naj bo kancler Göring, če te, naj bo Hess, če te spadne, naj se zvoli najbolje junaški Nemec za voditela. Nemčija sama ide v boj i zmagala bo. — Krakov, Čentochovo, Marijino romarsko mesto i v Šleziji kraje, skupno 17 mest so nemška letala bombardirala prvi hip i sledkar več. Mrtvih je 2500 nedužnih lüdi. Prvi Nemški napad so Polaki odbili. Srditi boji se začinjejo.

Razgled po katoličanskem sveti.

Vatikansko mesto. Sv. Oča Pij XII. je blagoslovo povekšati Zavod sv. Jeronima v Rimi, v šterom se vzgajajo hrvatski duhovniki. Sv. Oča je izrazo, da so njemi dragi vsi takši zavodi, v šterih se vzgajajo duhovniški naraščaj, ki potem v domovini delüje med svojimi rojaki. V povečani zavod sv. Jeronima, šteroga rektor i apoštolski protonotar je Mons. dr. Juraj Madjerac, se bodo sprimali tudi duhovniki iz tistih škofij, iz šterih se do zdaj neso mogli zavolo pomenkanja prostora.

Italija. Na Velko mešo se je vršo v Taranti dijecezanski kongres, šteroga je pozvao mestni škof Mons. Bernardi i za šteroga je dosta delalo mladinski društvo sv. Vincencija Pavlan-

skoga „Stella Maris“. Namen toga kongresa je bio, da se mornarom trgovske i vojne mornarice omogoči poslušati sv. mešo i sprimati sv. svestva.

Češko-Moravski protektorat. Praški nadškof kardinal Karol Kaspar je poslao svojim vernikom dve važnivi pastirskivi pismi. V prvom govori o vživljenosti duhovniškoga pozvanja, o pomenkanji duhovnikov i pozavle starše i duhovnike, naj se pobrigajo, da se spopunijo razredčene vrste duhovnikov. Versko življenje naroda je mogoe obćuvati samo te, če je dosta dobrih duhovnikov. V drugom pismi govori o kršćanskom zakoni, ki ne samo navadna pogodba, nego svestvo. Omenja veliko številu ločitev zakona i pravi, da se to

dogaja zato, ar nega žive vere. V zvezi s tem je tudi malo številu rojstev. Obe pismi sta zbüdile veliko zanimanje pri narodi.

Španija. Za časa državlanske bojne so komunistične „čete“ rüšile cerkve zato, ar so one znamenje kršćanske premirnosti i zdajšnjosti i ar je v njih narod potom svestev dobivao moč za vztrajnost v veri i kreposti. Španija je dala vñogo mantrnikov, ki bodo za vzgled poznejšim rodovom. Iz toga se vidi, da je Eucharistični Kristuš davao moč jezeram, ki so dali svoje življenje za vero. Sv. meše so se služile v privatni hižaj i tü je bilo shranjeno sv. Oltarsko Svestvo, da so se mogli verniki vsaki čas okrepćati s krühom moćnih. Dostakrat se je zgodilo, da so tüdi ženske raj dale svoje življenje, kak da bi izdale sovražnikom, kde je skrili Eucharistični Kristuš.

Finska. V Helsinki se je sestala „Svetovna liga proti svetovnomi sovražniki“, t. j. alkoholi. Na kongres so prišli poleg domaćinov še zastopniki iz Polke, Litve, Italije, Francije, Švice, Nemćije i Holandske. Kongresa se je vdeležo tüdi zastopnik sv. Oče. Govorniki so pozivali ves svet na borbo proti prekmernomi vživljanju alkohola i proti njegovim nemoralnim posledicam. Sv. Oča je kongresi poslao svoj apoštolski blagoslov.

Vera Paula Claudela v Boga. V reviji „Seus chrétien“ je bio objavljen članek, kak je brezverec Paul Claudel prišeo do Boga. Meo je velke borbe i iskao Boga pri raznij modroslovcoj v tistom časi, a ti so njemi ga ne mogli dati. Ednok pa je prišeo v cerkev Notre Dame, gde ga je pri spevanji dećkov zagrabila silna genjenost srca. V tom nagnjenji je postao veren i začno moliti Boga, ki je bio Bog lübezni, Ježusek sv. noći. Sledkar je preživlao Claudel velke düševne boje. Dosta skušnjav je meo, ka Boga nega. Pa bojom i skušnjavam sveta se je proti postavio i najšeo končno onoga Boga, ki vsikdar podpira lüdi s

Sporazum

Sporazmili so se bratje, sladka to je istina — Konec dvajstiletne svaje...

* * *

Odpri se vretina, ki lübezen bo globila, versko slogo bo krepila, meje naše potrdila, mlad'ga krala veselila, podanike osrećila... Srećna bude domovina... Srbi bratje, kak Hrvatje so Slovencom... En je vseh dom: Jugoslavija! Naša zidina! Naša trdnjava! Naša obramba! Naše veselje...! Vseh nas so želje: Velika bod'! Vodi te Bog! Mir si ohrani v vsakom hatari, k miri povabi narod pać vsaki! Za to odebrao Većni te... O, spuni žele njegove! Živela Jugoslavija, Predraga naša zemlica.

Srćen.

svojov veliko moćjov i je zato najvećša Dobrota.

Španija proti preklinjanji. Guverner Madrida je dao naredbo proti javnomi preklinjanji, da bi se lüdje odvadili te grde razvade. Obnovila se je tüdi zveza za pobijanje kletvin, štere člani se zavežejo prijazno opomniti svakoga, što bo preklinjao, kakša grda i za narod poniževalna je ta razvada.

Katolićani v Avstraliji. Kat. cerkev v Avstraliji stalno raste. Zdjaj ma že 23 püšpekij z 1,225.000 katolićanci, šteri sami vzdržavlejo iz svojega cerkve i šole.

Anglija i Francija v bojnom stanji z Nemćijov.

Anglija i Francija sta zahćevali od Nemćije, naj pozove svojo vojsko nazaj z Polke do 11. vüre, odnosno do 5. popoldne sept. 3. Če toga ne vćini,

nastane bojno stanje med njima i Nemćijov. Hitler je na to dao vojski nalog, naj li ide naprej. S tem se je začelo bojno stanje med 4 državami.

Roosevelt proti bombardiranji odprtih mest.

Kak je predsednik Severnoamerikanskih združjenih držav zvedo, ka so nemški bombniki metali bombe na odprta polska mesta, je poslao odloćen poziv vladam Nemćije, Polke, Anglije i Francije i proso nujnoga od-

govora, naj se odprta mesta ne bombardirajo, ar bi s tem stojezero nedužnih lüdi prejšlo, žen i dece tüdi. Nemška vlada se zagovarja, da je samo vojaške reči bombardirala v odprtih mestaj.

Madjarska vlada nepristranska.

Madjarska vlada z veseļjom naznanja, da kak Ju-

goslavija tüdi ona se v boj ne bo spüščala.

Italija ne bo šla v boj.

Italijanska vlada je izjavila, da se boja ne vdeleži i bo

samo gospodarsko podpirala svojo zaveznico, Nemćijo.

Tüji radiji se ne smejo v Nemćiji poslušati.

Nemška oblast je prepovedala poslušanje radija iz drugih držav. Ki bi se proti toj odredbi zagrešio, se vrže

v vozo, če bi pa raznašao, ka tüji radiji sporoćajo, se bo osmrto.

Anglija, Švica, Madjarska, Francija mobilizirale.

Vse štiri države so odredile popolno mobilizacija.

Bolgarija i Romunija nepristranskivi.

Obe državi sta dale izjavo, da se v boj ne spüščata.

Vredništvo v Lendavi hš. 67, uprava v Črensovcih, Sloj. Krajina.

Letna naroćnina v državi 30 Din., mesećno 2'50 Din., v inozemstvi 72 Din., mesećno 6 Din. z M. Listom letno 100 Din. Na skupni naslov pri širitelaj v državi je letna naroćnina 24 Din., mesećna 2 Din. — Plaćati se mora naprej. Stev. položnice 11806. Rokopisi se ne vraćajo. — Cena oglašov: Cela stran 800 Din., pol stran 400 Din. i tak niže. Poslano med tekstom vsaka reć 2 D. mali oglašji do 10 reći 5 Din. više vsaka reć 1'50 Din.

Ka pišejo vogrske Novine od kongresa Kristuša Krala v Ljubljani.

Vasvármegye lista predgovor.

Šestoga K. K. kongresa slavnosti so se vršile v glavnem mestu Slovincov v Ljubljani, v nekdašnjem Laibachi julija 25.—30. Vdeleženci kongresa so se zbirali iz vseh delov sveta. Celo s Kitajske je bil škof.

Globoko verni Slovenci so se kak dozda nikde ne, poklonili Kristušu Krali. Ti ladajo v jugoslovanskem kraljestvu z obširnimi upravnimi pravicami, ar se njihov jezik tak razlikuje od srbskoga, da se ne moreta razumeti.

Wenckheim Friderik, grof, apát z Jáaka, je bil tak dober, da je dao našemu sotrudniku poročilo od slavnosti kongresa, šteroga se je vdeležo z g. dr. Szendy Ladislavom, dekanom i župnikom. Od Szombathelya do Ljubljane sta napravila 300 km. dolgo pot z avtom, največ po vijugastih valovitih serpentinah, ka samo spomin na potovanje

jiva bo dolgo napunjavao s strahom, a neprijetnosti potovanja njima zbrise vsikdar i vseposedi tisti zvrnredni duševni prikaz, šteroga delnika sta postala vu vrstaj kongresnih slavnosti.

Poročilo apata, grofa Wenckheim Friderika.

Edno milijono broječe slovensko ljudstvo je v svojem 70 jezero prebivalcov broječem glavnem mestu takšo slavnost priredilo Kristušu Krali, kakše zmora samo najplemenitejše, praktično i zavedno katoličanstvo.

Tisto zavedno, praktično katoličanstvo, štero se zna tak poklanjati pred Zveličarom sveta, ka notrašnjost njegovoga poklona odpravi vsako zemeljsko mejo med človekom i človekom: siromak i bogataš, prosti človek i velezmogčen gospod ostaneta jedno: z detinskih poniznostjov poklekne pred Stvoritelom.

Svéckij ľudij vdeležba v službi Cerkve: Katoliška akcija, je bila vodilna misao kongresa.

Okoli toga predmeta se je sukalo vso delo Kongresa. To so naglašali govori, to so povdarjale slavnosti.

Kardinal Hlond, primaš Polke, je bio odposlanec pape na VI. K. K. kongresi. v Ljubljani.

Cerkvene, vojaške i civilne oblasti slovenski predstavniki s prostim narodom so ga sprejeli tak, kak more v verskom čutenji popolnoma združen narod sprejeti odposlanca sv. Oče, zastopnika sv. Oče. Kardinal Hlond je v petih jezicah — v telkih jezicah je govorio na pozdrave — komaj najšo reči, z šterimi bi verno mogo tolmačiti duševno veselje, štero njemu je spravo sprejem.

Prvi den kongresa je bio deci posvećeni.

V sedemdeset jezer broječega slovenskoga glavnoga mesta stadioni, šteri ma 40.000 sedežev, se je stiskavalo stojezero ljudi pri dečinskoj meši, pri šteroj je Rožman, ljubljanski knezoškof, globoko zasnovane reči položio v poslušalce, gda je z nagovorom dečinska srca pripravo na pobožni sprejem Najsvetejšega. Iz najodolnejših kotov Slovenije se je zbralo po posebnih vlakaj, autobusaj, potačaj, peški

dvajseti jezero dece, da da poslušaa dečinsko mešo i petnajsetjezero se jih je prečistilo.

Šestdeset duhovnikov njim je delilo Oltarsko Svestvo.

Slovesnost se je vršila drugi den.

V velikanskom stadioni ni za podplat ne bilo praznoga mesta, gda so na za trijezero oseb pripravljenom odri

vprizorili boj sv. Mihala nad angela i šatana za človeče duše.

Pooseblenec sv. Mihala se je z dvesto kerubini podao na boj. Prek od njega na vrhi deset metrov visokoga torma je stao šatan z svojov peklenskov vojskov. V debeloj kongresnoj knjižici, štera je služila za prosti vstop, je bila popisana cela igra, i vsi gledalci so se pritegnoli k igri. Ogda je nastopilo sedem glavnih grehov i so začali skušavati Kristušovo čredo, je iz stojezerih grl zagrmelo: ne privolimo. I gda je gizdavi šatan prevzetno začao glasiti, da Kristuša premaga, je med glasom trompet stojezero vüst spregovorilo:

Kristuša ne boš premagao.

Nedopovedliv prizor je nudila ta od stojezero gledalcov uprizorjena igra,

v šteroj se je besedilo menjalo z cerkvenimi pesmami. Kristušovo i Marijino slavo je glasilo stojezero ljudi proti vsem skušnjavam i proti vsem pretnjam šatana.

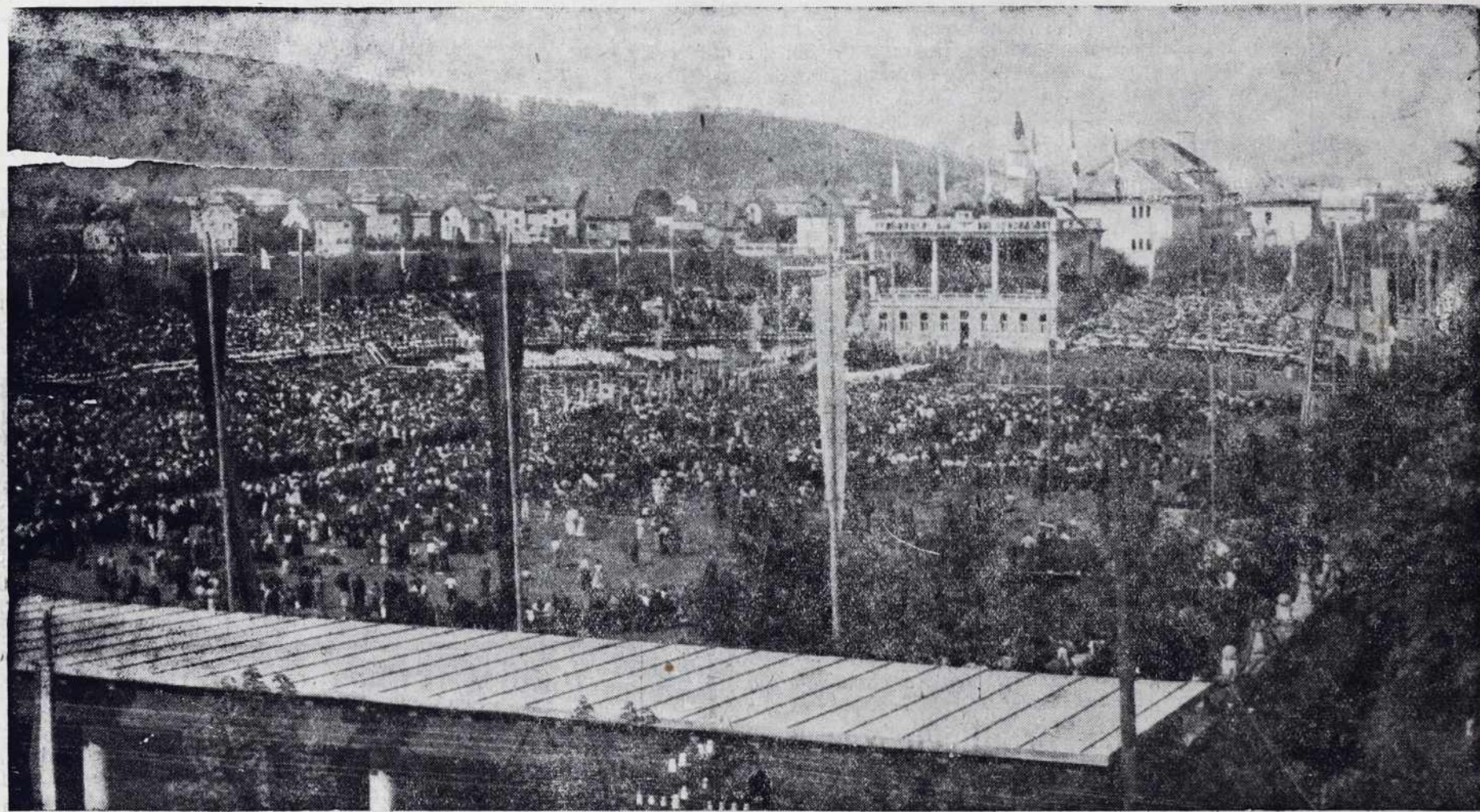
I gda se je že tak vidlo, ka je šatanova zmaga neizogibna, v hipno smrtno tišino zakriči en glas:

— Ne bojte se, tu je novo po-

kolenje! Na to, kak na čarobni vdarec od vseh krajev sveta idejo z gorečimi baklami proti vojskajoćem šeregi sv. Mihala: v ministranske boleke oblečena deca, deklice v krasnih narodnih nošaj, vitki mladenci: katoličanski moških mladinskih društva kotrige, cvetoće deklice: katolič. dekliskih društva kotrige, i gda se vsi znajdejo na igrišči, je šatan zakričo:

Zgübo sam bitko! I zgübo se je v temo torma. Mesto njega se je prikazao v torma diven mladi par v krasnoj pisanoj narodnoj noši: kak znamenje zakona.

I Kristuš Krala himno je spevalo stojezero ljudi v zahvalo za rešenje.

Kongres Kristuša Krala v Ljubljani: Stadion na glavni den kongresa pred začetkom predpoldnešnje službe bože.

Matija Balažic:

Na križopotji življenja.

Takši podrk je nastao po konikaj, da so deca i celó ženske šče z žlicami v rokaj pribezale od stola gledat. Protje v plotaj je praščalo, gda so trgali pa mikali količe.

Janček pa Lipič sta srečala to čuporo i naletela ravno na dečke, ki so šče meli količe v rokaj.

„Kama se vam pa tak müdi?“ je začüdeno pitao Lipič dečke, šteri so ravno vsi zasopleni pribezali mimo.

„Tresni ga, tresni, da ne bo zijao!“ je nešče zbrekno i šteo s količom drapnoti Lipiča. Lipič se njemu je komaj ogno telko, da ga je samo nekoliko prasno po hrbti.

„Rožo vam vašo,“ je pravo Lipič, zasrbele so ga dlani i že je skočo k ploti, da bi zmekno količ. Janček ga je komaj zadržao.

„Püsti nimake, da se tam ne opečš“, njemu je dopovedavao Janček.

„Maš prav,“ njemu je potrdio Lipič, gda se je nekoliko pomiro i si spotro prve čemere.

„Tej norci drugoga dela nemajo, kak da brüsjio podplate od pinteša do pinteša i se bijejo, da šče pošteni ljudje nemajo mira pred njimi.“

„Vidiš, Lipič,“ je pravo Janček, gda sta šla dale, „kelko vina se je že spiló po takših hižaj, da bi najhitrej Müra mosté podirala pa trgala, če bi vse to vino, ka se je tü spiló, zlejalo v njo.“

Gda so se prignali dečki vó z vesi, so šče samo psi lajali za njimi.

Mogoče so šče očevje šteromi premlatili čonte, rekši, zakaj se brati s takšimi božnjaki, šteri na milom sveti ne vejo drugoga dela, kak zapravljati penaze za tisto kislico, gda se lahko doma bōšega nažléple* do mile vole. To se je dalo viditi na drugi den po razpraskanih obrazaj pa krvavih lisaj** po licaj. Kak so ženske sprijale moške doma, zakaj denok se mešajo med takše pijance, si lahko mislimo.

Te večer nemirna ves du- go ne mogla zaspati.

* Napije.
** Brilzga.

X.

Leto je minjavalo. Vroči dnevi so bežali, kak da bi je preganjale noći. Nastopila je lepa jesen brezi vihérova pa nagloga deždža. Niti najmenši oblček ne zasenčo modrine jesenskoga nebá. Sunce je svetlo sipavalo svoje trake, čeravno je den za dnevom slabela njegova toplota. Listje je pomali začnolno vdablati rjavo farbo i po logaj so se čiduže bole preminjavale farbe. Po drevji se je že začnolno osipavati listje.

Noći so bilé hladne i bole kmične kak poleti; skoro mrtvačko tihe, i samo včasih je to tihoto znao pretrgati glas sove ali čuka.

Lepa, nasmejana jesen se je naselila v ves pa na ravnico. Ljudje so med juvkanjom pa spevanjom začnoli trgati kukarce, ki so jo bole rano posadili, jo zvažali na žmetno naklajenih kolaj domó i jo lüпали kesno v noć. Jesensko sunce, čeravno ne več tak toplo, je božalo razdrpane njive, gde so skopali krumpke; krave so se pasle po senožetaj vse vkriž. Vejke na sadovnom drevji so se prignole od žmčave zreloga sada, da so sadovnjaki dišali po zreloom sadi. Mehka zadovolnost je obinola ljudi, šteri so se paščili s

kukarčnov trgativjov, da se ne bi znalo to lepo vreme prlé smesti.

Tisti den Jančeka ne bilo doma. Šó je na obisk k plivanoši v sosidno faro. Samo mati je bila doma, oča pa Mišekec sta prašila v Mirišči.

Mati je krpala nekše jope pri stoli v hiži. Jesensko sunce je metalo zadnje trake v hižo, da so se delale svetle lise po podi pa po steni.

Materine roké so krpale, a njene misli so se müdile pri Jančeki. Kak njoj je od veselja vsikdar bilo srce, gda si je zmislila, kak ga bo obrvim vidila v dugoj reverendi i belom, trdom koleri. Že ga vidi pred oltarom, kak obrvim podigne pravo Kristušovo Telo i kak glasi ljudem reč božo. Drüge ženske jo bodo s skuznatimi očmi milüvale i jo dičile: Blažene tvoje prsi, ki so nadajale toga novomešnika! Tiha radost njoj je sijala iz oči pa z obraza. Ve je samo zato tüdi živela pa trpela pomenkanje, da bi ednok doživela falaček sreće, štero naj bi njoj podelo Bog. Ve je za njo, mater, pa tüdi za očo, najveksa sreća na zemli, če moreta pripelati svojega sina pred boži oltar. Naj njoj samo lübi Bog ne prikrati dnevov, da se bo

mogla včakati toga presrečnoga dneva.

Zaprla je za časek zimice, njene misli so hodile daleč v prišestnosti. Rdečkasta svetloba je napunjavala hižo.

Te so hižne dveri na rahi zaškrtale i glava Salajove Manke se je prikazala med dverami. Plašno se je zglednola po hiži prlé kak je zaprla dveri za seboy, kak da bi se koga bojala.

„Falen bodi Jezuš Kristuš,“ se je poklonila i stopila k stoli.

„Na vse veke,“ se je predramila mati iz svojih misli. Viš, pa sam te ne vidila, gda si šla mimo okna.“ Zmenola si je oči.

„Ne sam šla po cesti, liki odzaja po ogradaj sam šla. Šla sam na Strmec po nekše zelje, pa vidim v vaših gredaj šče mlado šalato i sam si mislila, da naši moški radi jejo šalato, kühati ne vem kaj i sam stopila malo k vam, če bi mi šteli dati dva grma šalate,“ je lagala. „Pa malo si vsédem prlé, tak delam pa hodim ves boži den, da se že komaj na nogaj držim.“ Gledala je, kama bi se vsela i potegnola stolec za seboy k stoli, ne da bi čakala na ponüdbo.

„Tak, tak, sédi si malo,“ njoj je pravila mati.

„Šivlete kaj novoga?“ je pitala Manka.

Te podobe je nemogoče zbrisati ni en hip v življenji tistomi, ki jo je vido, niednomi človeki ne, ki se njej do konca veselijo i jo je do konca živlavo.

Drugi den pri zaključnoj pobožnosti se je pali zbralo stojezero ljudi na stadionu.

Kardinal Hlond, odposlanec pape, se je v polskom, francoskom, nemškem i slovenskom jeziki poslovio od pobožnih Slovincov.

Popoldne se je od različnih krajev mesta znova vlevala vnožina naroda na stadion. V raznih skupinaj je zastopana bila narodna noša vseh krajev slovenske zemle. Oko, štero bi se štel nasiti z farbov, pisanostjov, bliščobov, bi se otrudilo. V stadionu je ešče ednok pok-

lekno po odpopevanih litanijaj Srca Jezušovoga pred na blagoslov podignjenim Oltarskim Svestvom slovensko ljudstvo i s tem so se končale nepozabne slovesnosti.

Med kongresnimi predavanji se vrsti tudi ono O. Bangha Bele, jezuita.

Med glasnim slovenskim, talijanskim i nemškim odobravanjem je povdarjao potrebo, da se svečki ljudje kempri i v kem veksoj vnožini privežejo v duhovno pasterstvo Cerkve.

Na sklepnoj seji kongresa se je določilo, da se prišestni kongres K. K. za dve leti v Milani obdrži.

Tomi poročili smo Slovenci zaistino lejko veselji.

Francija napada Nemčijo.

Francoske čete so se podale proti nemškoj granici, da razbremenijo Polsko v borba proti Nemčiji.

Polska se meknola iz Šlezije nazaj.

Polske čete so se zavolo premoči nemške vojske maknole iz Šlezije nazaj, že od Nemcov zavzeto polsko zemlo so pa nazaj zadobile i celo prešle v nemško zemlo.

Škandinavske države s Finskov nepristranske.

Finska je dala izjavo, da je nepristranska v boji, kak vse škandinavske države.

Egipt.

Egiptiska vlada je sklenila, da pretrga diplomatske veze z Nemčijov.

Pred ednim letom se je vršila veličastna slava 20-letnice osvoboditve Slov. Krajine v Črensovcih

septembra 11. 1938.

Nad 20 jezero našega vernoga ljudstva se je zbralo na toj zahvalnoj proslavi. Zahvalili smo se dobromi Bogi za dar sloboščine, da mammo lastno državo i v njej svoj materni jezik, kak službeni jezik, da smo v tej 20 letaj pridobili na verskom, gospodarskom, prosvetnom i socialnom poli več, kak prle stoletja. Popolna gim-

nazija, kmetijska šola, delavski dom, okrožno sodišče, redna dostava pošte, krasne poti, trdni mostovje, vse to so samo menše dobrote, če pomislimo, ka mammo svoje slovanske narodnosti krala, svoje slovanske narodnosti škofa, uradništvo i ka sinovje i hčeri Slovenske Krajine vsikdar vekše mesto zavzemajo v službi države, ka

mamo svojega kraja poslanca i druge zastopnike pri oblasti. Za vse te dobrote zdehnimo pri spomini na krasno lansko slavnost: Včna hvala ti bodi, dober Bog, za vse dobrote po Mariji, ki nam je te sprošila. Čuvaj našo sloboščino, reši nas boja, daj nam mir i v njem naj najvernej ti služimo kak dobra Marijina deca.

Poštenost ino čistost sta še zmerom najlepšivi vrlini.

Nedavno sem poslušao dečke, ki so se pelali k vojakom, kak so zaničevalno govorili od domačih deklin. Mučao sem, ar sem znao, da ne bom nikaj opravo, čeravno posegnem zmes. Ar sam malo potem čteo v ednom listi spodobno pritožbo, sem skleno, da si dovolim napisati nekaj istinskih reči našim deklam i dečkom, ki si dovolijo v tom pogledi, ka njim ne na čast i ponos. Dečki, igrati se z ženskov i potom govoriti od nje poniževalno i jo imenivati „gosko“, ne častno. Matere i žene, ne dovolite, da bi vaši sinovje go-

vorili poniževalno od dekeo; če to dovolite, s tem zednim pokazete, da premalo cenite same sebe. Dečko, ki nema plemenitoga obnašanja do dekeo, ne časten. Vsaki jakostno dober dečko zna, da je to pokvarjenost. Gda se šteri skališe v vseh kalužaj i se potem zgraža, takši je skažlivec. Dečki več ponosa, pa tudi dekle!

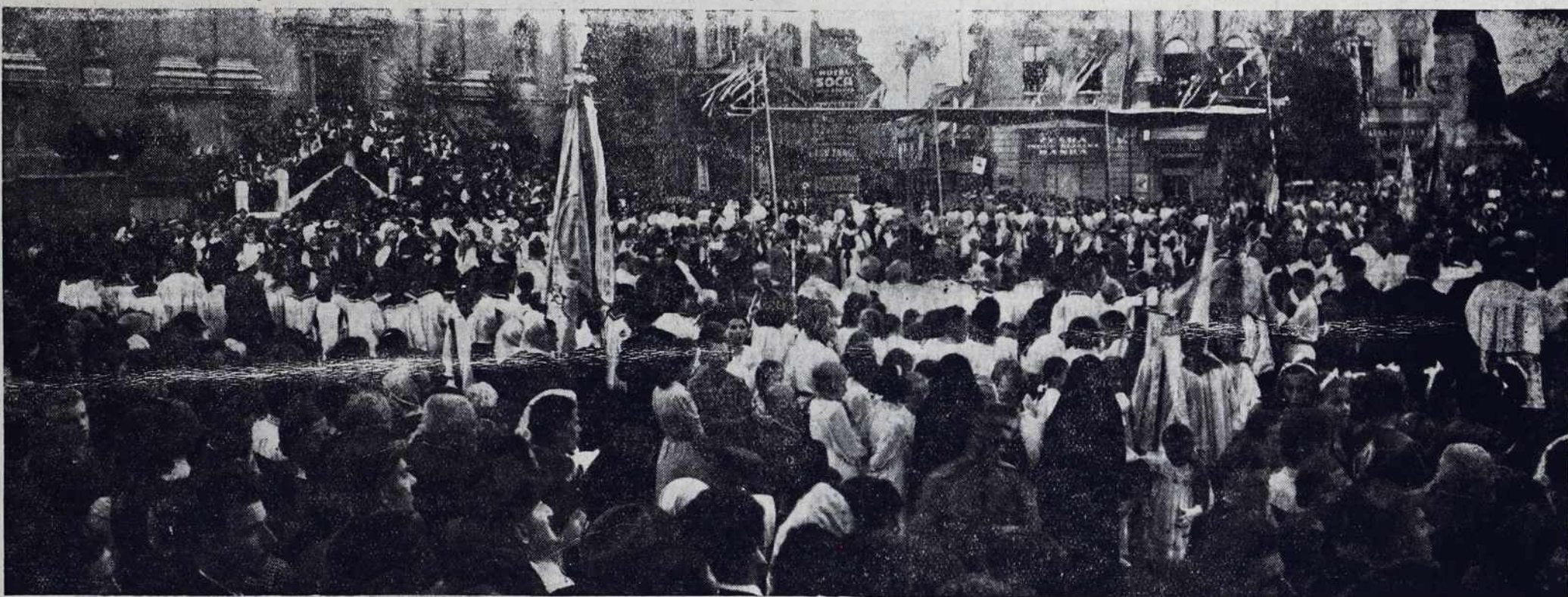
Dekle, vi pa ne dovolite, da bi od vaših vrstnic govorili poniževalno tisti, ki so je zapelali. Z gnusom glejte na takše, ki mislijo, da njim je vse dovoljeno. Dečki, samo te, če bo-

mo poštuvali sami sebe i ne bomo kak ovce i ovni v čredi, nego bomo pravilno cenili sebe, zaslužimo ime pošten, časten moški. Od greha vam ne bom govorio. Poznate vsi prav dobro njegovo hūdobijo. Spadnoti ne težko, zdignoti se pa ne lahko.

Če se šče teliko govori i smeši čistost, je poštenje i čistost šče vedno najlepša vrlina. Šče pokvarjenci so osvedočeni v srci, da je to istina. Š. R.

Canada.

V Canadi, štera je napovedala boj Nemčiji, se je nabralo že stojezero vojakov na pomoč Angliji. Vojaštvo se nadale nabira.

Kongres Kristuša Krala v Ljubljani: Pogled na Marijin trg med sprejemom kardinala-legata Hlonda.

„Ve bi trbelo. Janček bo zdaj šo páli nazaj v šole, pa šče nema nikaj novoga; ka ma na sebi, pa že vse ide narazno.“

„Pa mislite, da bo Janček šo nazaj? Jaz sam pa inači čula,“ njoj je pošepetnola Manka na vūho i z nekšim veseljom to pravila.

„Inači čula? Ka?“

„Ka ste šče nikaj ne čuli? Po vsaj vesi že gučijo od toga. Znete, ne bi rada lagala i vi tudi malogda kama idete, domo vam pa nišče ne vūpa iti praviti. Nešče* vam pa more povedati. Samo nikomi ne povejte, če sam vam jaz kaj pravila. Po vesi se guči, da si Janček ne bo oblekeo reverende, ar ga je zmešala ženska janka,“ je pravila Manka z nekšim skrivnostnim veseljom.

Materi je biló, kak da bi njoj što presmekno prsi pri teh rečaj. Skrab njoj je šo po hrbiti, krv njoj je oledenela i roka odrevenola.

„Ka praviš?“ je mati komaj prišla do reči po prvom strahi i henjala s krpanjom.

„Tak se guči po vesi,“ je zmignola z ramami Manka. Bila je mršava, s šilastim nosom i jezik se njoj je vrto vsikdar kak mlinsko koló. Gdekoli se je stavila, je sejala za sebov razpore pa svaje. Trosila je novice po

vesi i si sama dosta zmišlaval. Nišče ne znao, kak je prišla kaka novica v ves, ali vsakši je znao, da jo je Salajova Manka pobrala i raztrosila po vesi. Nikdar ne mela mirá, šivala je vsikdar okoli, doma pa ne meo što kühati moškom. Dosegnola pa je li to, ka je želela: da so se valištir* pa zmešlinge, štere si je zvekšega ona zmisliła, raznesli po vesi i zdaj plavali nad strehami hiž i so ljudje dosta gučali od toga na poli kak pri obedu, šče dosta davali zraven, da se je nazadnje vse to tak razraslo, da so ljudje začnoli sami vervati tomi. Vsakši je znao kaj povedati i s tem je raseo srd cele vesi proti Liziki. Gdekoli so ženske znale, da se srečajo z ednov ali drugov, so si že najšle kakši poseo, da so mogle stopiti na konik ali skočiti k sosidici po ograda i tam prerešetavale i vgonjavale, kama vse to pripela. Moški so se nikaj ne vmešavali pa brigali za to. Meli so svoje posle pa svoje delo. Ženske naj li gučijo. Ka vse ne znosijo vkup s svojimi jeziki i ne brgoslédijo* edna bole kak druga! Samo čemerili so se, če so prišli zmantrani pa lačni ž njiv pa se šče niti dim ne sūkao nad hlžami.

* Tute.

** Brbrajo.

„Ka ste že doma?“ so se znale čudivati ženske, gda so je moški zmešali v njuvom skrivnostnom guči. „Kak doma? Ka ne vidite sunca; edna vōra bo že, pa ognjišče je šče mrzlo?“ so si muvili moški. „Včasi bo, včasi,“ so je pri takših prilikaj znale miriti ženske. „Viš, pa sam ne čula, gda bi zvonilo podne.“ „Kühale bi, kühale, ne da si samo brüsite jezike, tam gde vas nikak ne srbi,“ so se čemerili moški i trūdni sedali za prazen sto... „Istina, cela ves že guči od toga,“ je znova potrdila Manka, kak da bi se bojala, da njoj mati ne bi vsega verval. „Ka resan vi vse najzadnja zvedite?“

„Što mi pa naj pove. Po vesi hoditi nemam časa, delo se vsikdar proti nabira. Tudi če je včasih naneseo guč na to,“ njoj je pravila mati, „mi šče dozda togá nišče ne povedao.“

„Ne vūpajo vam, znate. Bojijo se zamere,“ je silila v njo Manka i joj po vsaj sili štela dopovedati, da je vse istina. „Poznam jaz takše reči, jaz sam tudi bila mlada dekla. Naša Mica je tudi dekla že zamož pa ne dela kaj takšega, ne pa to mlajše, štero se nosi kak pava.“ Ne pa povedala, da ne miné niedna veselica po drugih vesnicaj brezi njene Mice. „Ne zadosta, da druge

meša, zdaj je šče Jančeka začnola. Ednoga duhovnika bi se li dočakali, tak pa ga ta falajdriga vse zmeša,“ je raseo v njoj srd. „Oči bi njoj izkopala, obraz bi njoj razpraskala, če bi jaz bila na vašem mestu.“ Migao njoj je jezik, gibale so se njoj roké i vžigale so se njoj oči, da bi kem bole osvedočila mater v tom.

„Tak praviš, da ga po vsaj sili šče zaplesti v mreže,“ si je brezi vūpanja zdehnola mati. „Meni se je pa vidila vsikdar tak domača pa dobra, da bi žmetno verval. Vse to.“

„Kak pa, sūkala se je okoli vas i se vam slinila vse zavolo Jančeka,“ je gnala ona svojo.

„Bog moj dragi, šče té nevole mi trbé?“ je šlo materi skoro na joč.

Manka je stanola, gda je vidila, da je že opravila svoje. „Müdi se mi domo. Pa ne da bi komi kaj pravili, da sam vam jaz kaj pravila. Edno samo dušo mam i če to pogubim, sam na veke zgublena,“ je pravila Manka, gda je šla proti dveram.

Pozabila je na šalato. Ve je nekaj mogla povedati, da ne prišla tak brezi posla k Dogarovim. Gda je proti večeri prišeo oča ž njiv, niemi je pravila mati, naj stopi v málo hižo, da njemi ma nekaj povedati.

„Páli kakši babji guči,“ je zamahno oča z rokóv, šo pa je li. Gda pa je mati začnola praviti, ka ljudje gučijo, da si Janček ne bo oblekeo reverende, je vse zakipelo v njem.

„Koga streli, zdaj se mi bo ógno, gda se je opomogeo z našimi trüdi pa žüli. Naj se mi več ne prikaže pred oči, če mi to napravi! To mi šče trbé zdaj, kak da ne bi meo drugih nevo! Takšo sramoto naj šče doživém zdaj, na stara leta, da bo vsakši šmrklavec s prstom kazao na mene! Njemi že jaz pomorem prek praga, da bo pomlo do smrti!“ je vskipo inači miren oča a ga je ta vest spravila preveč naglo iz vsakdenešnjega, mirnoga življenja. Ne se dao pomiriti. Tresno je srdito z dverami, da so zašklepetala okna. Odišeo je v štaló polagat kravam.

XI.

Na večer toga dneva že v mraki, gda je že odzvonilo Zdravomarijo, se je pelao Janček s potačom proti domi. Cesta je bežala pod njim, on pa je vednakomerno gono potač. Mrak je pomali legao na zemlo i vse to ga je ovijalo z večernov tihotov v prijetno občütje. Bio je vesel. Šče so njemi brnele po vūhi plivanošove reči v sosidnoj fari:

Čenstohova mesto zažgano.

Jedini z madjarske države nastavljeni red Pavlinov, se je obdržal samo v Čenstohovi na Poljskom. Sv. Pavel puščavnik, ki je živo na Gornjem Vogrskom med Slovaki, je nastavo red, ki se jako razširo i obogato, zato ga je Il. Jožef cesar zbrisal, zapleno njegovo imanje. Jedino na Poljskom je ostal v Čenstohovi, gde je čuval svetoznani Marijino romarsko cerkev na Jasnoj gori.

Čenstohova je mesto z stozjezero prebivalci, puno fabrik, ki leži na nemškoj meji. Nemška letala so je vužgala i Polaki so je spraznili pa pali nazaj vzeli. V čidi rokaj je zdaj, se ne ve stalno.

Šeststo let roma že v Čenstohovo pobožen polski narod i prosi Marijine pomoči, štero zove za Kraljico Polke. Kralovje, papovje i oblastniki pa imenitniki celoga sveta so pošilali sem svoje dare v zahvalo, ka je Marija posluhnila. Vnogo milijonov vredne posode i druge dragocenosti so zbrane v zakladnici, ali kinčnici samostana. Čenstohova je narodno svetišče Polakov. Gda so Švedi premagali l. 1656 Polako i krala pregnali prek meje, se je jedino Čenstohovska cerkev s svojov trdnjavov uprla sovražnikih vere i naroda. Po zgledi redovnika Kordeckoga, ki se je junaško borio v Čenstohovi proti Švedom, je narod dobo srčnost i pregnao luteranskoga sovražnika z katoličanske polske zemle. — Kralica Polke naj sprosi mir Polskoj i celomi sveti.

Nemci zavzeli Mlavo i Vadovice i v Šleziji Katovice.

Vadovice ležijo 35 km vkraj od Krakova. Polaki se srdito branijo i dozda ni ednoga večšega mesta neso zgubili.

Kancler Hitler je stopo na čelo vojske.

Kancler Hitler je stopo na čelo vojske i bio zraven, gda so nemške čete prestopile reko Vislo i šle naprej na Polskom. Nemci javljajo, da so zavzeli 15 jezero Polakov.

Rusija za oba tabora.

Rusija ostane nepristranska, a bo obema taboroma dobavljala živež i druge potrebčine.

„Dober duhovnik je najdragši dar boži. Kakši je zdenec,* takša voda vré iz njega. Dosta duhovnikov kaže na pobožno ljudstvo.“

Mali, debelasti plivanoš, šteri se rad na debeli smeje, njemi je to pravo. Šče ga je vido pred sebov, kak njemi je obraz sijao od žarjave farbe, gledao je šče pred sebov farof, gde je na prednoj steni pod oknami plezao trs i vido je velko cerkev poleg farofa.

Pa tudi Janček sam je že od svoje rane mladosti noso v svojoj duši želo, da bi mogeo osrečavati pa poboljšavati ljudi v cerkvi i šoli. Rad bi je rešo z odkuplenov Kristušovov krvjov vsega, ka jim teži dušo, jim vlevao moči pa batravnosti, da bi ležej prenašali vdarce trpljenja pa tihe, skrite žrtve. Že je gledao pred sebov, kak stoji kre postele vmirajočih i jim vlevle v dušo mirno vdanost. Gleda, kak se skoro z nasmehom na vustaj poslavlajo ljudje od toga sveta i odhajajo skoz skrivnostna vrata na drugi svet pred lice pravičnoga Boga po svoje zasluženo plačilo. Že gleda, kak stopa v čarnoj reverendi k posteli betežnikov i se nagible nad njuva bleđa lica i vidi, kakši zahvalen smehljaj spreleti njuve obraze, gda čujejo njegove mirne reči.

(Dale).

* Stüdenec.

Nedela

po Risalaj petnajseta.

Tisti čas je Jezus šo vu varaš, ki se zove Naim: i šli so z njim vučenicke njegovi, i vnožina velika. Gda bi se pa približavao k varaškim vratam: ovo mrtveca so vō nesli, jednoga sina matere svoje: i ona je bila dovica, i z njov varaška vnožina velika. Štero gda bi vido Gospod, smilivao se je nad njov i pravo je njej: Ne joči se. I pristopo je, dotekno se je škrinje (oni pa, ki so ga nesli, stanoli so) i veli: mladenec, tebi pravim, stani gori. I gori se je opravo, ki je bio mrtve, i začeo gučati. I dao ga je materi njegovoj. Obišao pa je vse strah, i zvišavali so Boga, govoreči: ka je veliki prorok gori stano med nami; i ka je Bog pohodo lüstvo svoje. (Luk VII. 11—17.)

Gospod dela svoja čuda ne samo, gda ga človek prosi, dela je včas i tūdi brez prošnje. To vidimo v denešnjem evangeliji. Velika vnožina ljudi hodi za Gospodom, ar Bog šče, da so svedoki njegovih čudežnih del. V kratkih rečeh evangelij opisuje veliko nevolu nesrečne matere: Dovica je bila; moža nema več, ki jo naj tolaži i podpira, tūdi nema več vūpanja na drugo deco. Edini te se njoj je narodo, za toga je živela, skrbela, na toga se vūpala, da joj bo opora na stare dni. Zda ga pa nesejo kak mrtveca vō!

Gospod jo zagleda. Kak Bog, jo je vido že prle i kak človeki se njemi zasmili žalostna mati. Nagovori jo: „Ne joči!“ Kak to, ali je što zmožen odstraniti tūdi tū vretino skuz? Tū, gde človeča moč nemre nikaj več? Nišče še ne ve, ka Gospod namerava, a on zahteva popolno zavūpanje.

Gospod je zdaj pristopo pa se dotekno nosilnice. Zakaj to? Zakaj mrtveca ne pozove z rečjov z drugoga sveta, nego z dotikanjem? Zato, tū spoznamo, da nam je dano življenje po Sv. Rešnjem Teli. „Što je od toga krūha, bo živo, čeravno vmerje.“

Zveličar pravi zdaj mrtveci: „Mladenec, stanil!“ On ne dela čude, kak Elija, ki se je jokao i molo pri mrtvom sini dovica iz Sarepte. On ne dela čude, kak sv. Peter, ki je molo za mrtvo Tabito i je oživela. Zveličar nagovarja mrtvece, kak nagovarja Gospod svoje hlapce, pa mrtvi vstajajo. Mladenec se je včas i zgibao, se zdigno i seo. Boža moč zamore vse, njoj se vklanja vse!

Kak je smešno, tajiti Gospodove čude i pripisivati je naravnim močem! Če bi Kristuš bio samo zdravnik, bi mogeo inači postopati z betežniki i mrtveci. I naravne moči? Ali je ne tisti Gospod narave, tedaj Bog, ki ma te naravne moči tak v oblasti, da zapove mrtveci: Stani! i on včasik stane? Da, takše čudo je ne nikaj menše, kak čude prvih dni sveta, gda je Gospod, pozvao zvezde pa so pravile: „Tū smo, i so njemi svetile v svojoj lepoti.“ (Bar. III.)

„Mrtvec je sedo, začeo govoriti, i dao ga je materi.“ Vse to v znamenje i dokaz, da je zaistino vstano. Začno je govoriti, vsi so ga čuli i mati ga je odpelala domo. Obišeo je vse strah, gda so to vidili? Pa kak nebi? Pred višjov močjov trepečemo i se zavedamo svoje slabosti. Tak vstrepeče človek pred naravnimi silami: gda se v naravi oglasi grom, gda se začne trositi zemlja, kak je človek slab nasproti tem silam! Tak ga prešine strah pri drugih pojavaj višje moči. Kak sta mogla strah i groza obhajati vse ljudstvo, gda so na Veliki petek vstajali mrtveci iz grobov pa prihajali v Jeruzalem!

Za sodnji den pa napoveduje Gospod: „Ludje bodo sejnoli od straha.“ (Luk. 21, 27).

Našega mladoga krala Petra II. naj za rojstni den dober Bog z obema rokama blagoslovi, žele vdana i verna Slov. Krajina.

JUGOSLAVIJA - NEVTRALNA.

Uradno poročilo kr. vlade o stališču Jugoslavije v današnjem mednarodnem položaju se glasi:

Usodni dogodki, ki se zdaj odigravajo na svetu, nalagajo kr. vladi dolžnost, da še dalje ostane dosledna politiki, ki jo je Jugoslavija odločno izvajala v zadnjih petih letih kr. namestništva s tem, da je skrbno negovala prijateljske odnošaje z vsemi velikimi državami ter pospeševala obstoječe dobre odnošaje z vsemi sosedi in ostala nevtralna pri sporih, pri katerih nista tangirani njena neodvisnost in njena integriteta. Kr. vlada je globoko prepričana, da bo tako najbolje tudi v bodoče služila ne samo življenjskim interesom naroda in države, temveč, da bo s takšnim svojim stališčem v mnogočem pomagala ponovno vrniti pomirjenje med narode. Pri izvajanju takšne svoje politike kr. vlada računa v teh težkih časih z brezrezervno podporo vsega našega naroda.

Beograd dne 4. sept. 1939.

Spomin na lanski veličastni tabor, ki se je vršo ob 20 letnici osloboditve Slovenske Krajine v Črensovcih sept. 11.: Klekl Jožef vabi na ljutomerskom tabori, ki se je vršo dva tjedna pred črensovskim, brate Štajerce, da pridejo na naš tabor.

Polaki v Nemčiji.

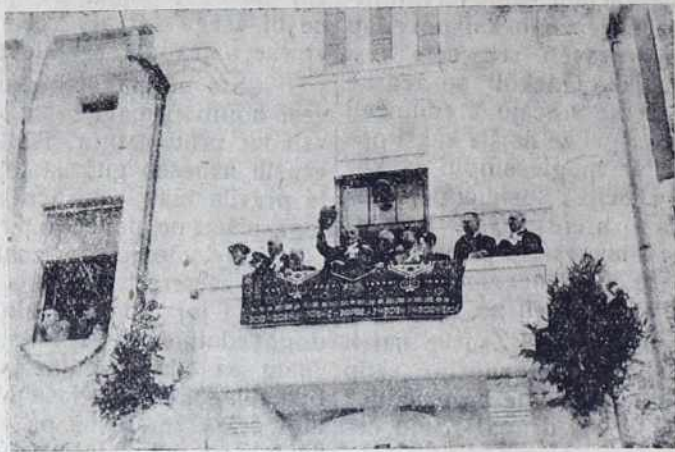
Polaka vojska je vdrla v Shodno Prusijo i napreduje v njej, nazaj vzela od Nemcov Puck i Olovo. 30 polskih letal je obiskalo Berlin i se vsa srečno vrnola. Polaki zavzeli veliko število Nemcov.

Sv. Oče zadnji predlog za mir.

Sv. Oča so stavili zadnji predlog za mirno rešitev. Predlagali so, naj se v miri spremeni versailleska mirovna pogodba i naj se na pozvanom spravišči zberejo vse države, štere mejijo na Nemčijo i Polsko, vse velsile pa še Belgija, Švica i Holandija. Sv. Oča bi poslali na spravišče svojega zastopnika kak tūdi Zjedinjene države i vse države bi sklenole nenapadalno pogodbo med sebov. Te predlog vnoge države pozdravljajo, a tūdi pristavljajo neštore nekaj pripomb.

Japonska ostane nepristranska.

Japonska vlada je sklenola nepristranost v tom boji, ne bo se vmešavala.

Spomin na lanski veličastni tabor, ki se je vršo ob 20 letnici osloboditve Slovenske Krajine v Črensovcih sept. 11.: Dr. Korošec Anton, minister notrašnjih zadev, z banom dr. Natlačen Markom ino drugimi odličniki na balkoni Našega Doma gleda mimohod.

Francozi i Angleži začeli napadati.

Francozi so mobilizirali vso svojo vojsko na suhom, v zraki i na morji. Francoska vojska se zbira poleg Luksemburga, gde so najslabeše nemške trdnjave. Tū je prišlo že do strelbe. Angleška letala so veliko škodo naredile nemškim bojnim ladjam, i zvūn nešternih se srečno vrnila na svoje mesto. Nemški radio pravi, da neso nikšega kvara napravila. Angleži so 3 milione letakov vrgli dol v Nemčiji iz letal, v šterih nemškomi narodi jasno povejo, što je kriv klanja.

Vse na karte.

V Nemčiji se živež deli samo na karte i se priporača šparanje vu vsem, tūdi v obleki. Nemški uradni razglas pravi, da vsaki dobi svoje i se ne trbe rivati pri trgovinaj i mesnicaj.

Spomin na lanski veličastni tabor, ki se je vršo ob 20 letnici osloboditve Slovenske Krajine v Črensovcih sept. 11.: Konjenica odpre slavnostni sprevod.

Španija nepristranska.

General Franco je dao izjavo, da se Španija ne bo vmešavala v to bojno.

Češko-slovaška legija na Polskom.

Iz Čehov i Slovakov se je sestavila legija, štera stoji pod polskov komandov i se bo borila proti Nemcom.

Države nepristranske.

Portugalija, Perzija, Severna Amerika, Chile, Argentina, Brazilija i Meksiko so izjavile popolno nepristranost v tom boji. Sev. Amerika ne dovoli, da bi se orožje izvažalo v Francijo, Anglijo, v Nemčijo i na Polsko.

Anglija domo poslala slovaškoga poslanika.

Ar Slovaki podpirajo Nemce, je angleška vlada domo poslala slovaškoga poslanika. Nato je odišeo tūdi angleški poslanik z Bratislave.

Tožba Polakov proti strupenim plinom.

Polski radio se je pritožao, da Nemci rabijo bombe, napunjene z čemernimi gazi i da mečejo dol z letal čokolado zagiftano. Nemški radio taji, ka bi to bila istina.

Nova Zelandija i Indija v bojnom stanji z Nemčijov.

Vlade Nove Zelandije i carsarstva Indije so razglasile bojno stanje z Nemčijov.

Anglija i Francija blokadirale Nemčijo.

Anglija i Francija sta naznanile po radio, da blokadirata Nemčijo, to je preiščeta vse ladje, štere potūjejo v Nemčijo.

Australija napovedala bojno Nemčiji.

Angleški dominijon, Australija, je napovedao boj Nemčiji. Anglijo bo podpirao z živežom i tūdi z vojskov.

Novinarje za Roosevelta.

10 amerikanskih novinarov je pozvalo predsednika Roosevelta, naj tretjič kandidera za predsednika Zjedinjenih Amerikanskih držav.

Blagoslovitev novoga kolodvora v G. Radgoni.

V nedelo so blagoslovili prezv. g. knezoškof, dr. Tomažič Ivan Jožef, novi kolodvor v G. Radgoni. Svečanosti se je vdeležo tūdi g. ban dr. Natlačen z velikov vnožinov naroda i lepoga števila odličnikov i društev.

Glasi iz Slovenske Krajine.

Na podporo Novin sta dala Žerdin Ignac z V. Polane 7 Din i Žalik Štefan z M. Polane 16 Din. Oba sta se srečno vrnila iz Francije. Gđa se njima zahvalimo za dar, želemo, da se v domačoj hiši srečno i blaženo počutita. Zrim Janoš z Sobote 30 Din, N. N. 5 Din. Bog povrni!

Na novo cerkev pri sv. Jeleni je poslala g. Madelein iz Francije 41 Din 50 p. Potom uredništva Novin penz poslan na župni urad v Pertoči.

Za profesora na celjskoj gimnaziji je imenovan naš rojak g. Maučec Joško. Čestitamo.

Naši delavci bežijo z Francije v velikih čuparaj. Prosimo tiste, ki so bili naročeni na naše liste, naj nam taki javijo, kama njim liste pošilamo.

Pozdrav pošila celoj Slov. Krajini, občini Odranci, sestri, rodbini, i poznancom Antolin Mihal iz Kule v Dunavskoj banovini.

Poštna hranilnica ne izplačuje vlog. Ministerstvo pošte v Beigradi je prepovedalo izplačilo vlog za ednok. Gđa se izplačila začnejo, bomo izjavili v Novinaj.

Frank vreden kak dinar. Iz Francije nam javijo, da je francoski frank spadno na vrednost dinara.

Staro prošenje pri Mariji Lovreti to je pri sv. Jurji na Bregi poleg Čakovca, se ponovi sept. 9. i 10.

Ne tak. Vido sam v kolca vpreženo kravico, ar ne mogla hitro iti, je z botom dobivala po hrbti, da se siromaškoj pari cedilo iz gobca. — Naj se nam smili živinče, štero je stvorjeno, da človeka hrani, nikdar pa, da je človeč muči. — Deca so se lučala i cifrasto preklinjala. Mati je mesto šibe zaslužene grdo preklinjala. — Dete je največji boži dar, štero je dužen stariš s svetim življenjem v svetosti odgojiti za Boga. Dragi stariše, šibo v roke, karati, ne preklinjati i deco večkrat k spovedi spraviti, pa mir bo pri hiži. — Večernico je zvonilo. Tri ženske so za svoje mele štrtoga bližnjega i ga z jezikom obdelavale, da joj. Gđa so je drugi opomenoli, naj molijo, so ešče tem nazaj sekale i naprej grajale bližnjega. — Če bi mesto graje za njega molile, bi njemi spravile miloščo bošega življenja, sebe bi pa rešile greha i kaštige. Ogrizavajoči jezik de goro ednok, če se ne spokori.

Opomin starišom v Trnji, v Črensovcih, v Odrancih, na Dolnjoj i Srednjoj Bistrici. V teh vesnicaj se osnava nekše društvo za mladino obojega spola, štero ne krščansko, nego protikrščanski duh je vodi. Zapelana mladina ne vidi nevarnosti, štera njej preti po tom društvu, zato opomenemo stariše, da svojoi deci zabrani vstop. To so stariše po dušnoj vesti dužni včiniti. Neskončna odgovornost je čaka pred Bogom, ki je Večna Istina, če se njihova deca izneveri dobromi Zveličiteli i de gazila, ne pa spunjavalu njegove verske istine. Organizira to društvo par dijakov, ki so komunističnoga mišljenja. Komunisti Boga ne verjejo nego ga i njegovo vero sovražijo. Od teh ki čaka časno i večno srečo, se vkani i njegov večni joč po smrti de njemi samo povekšavao moke za najslabšo vzgojo dece. To pa orožniškoj četi ovadimo, ka tej osnovači društev se ponoči zbira jo z dečki i njim držijo govore. Oblast je, kak znamo, že dala nalog orožništvu, da prepove te sestanke. V pojasnilo povem ešče to. Komunističen list iz Belgije je povzval vse komunistično misleče agitatore, naj se vržejo na kmečko mladino. Ta dozdej ne bili v komunističnih vrstaj. Dozdej je komunizem bole pridobivao delavne i vučene ludi, zdaj se je pa vrge na kmete. To je

skriti zrok zakaj se nastavljajo zdaj na krščanskoj podlogi ne stoječa društva — za kmečko mladino. Vsaki pameten i v Boga vervajoči človek more spoznati v tom gibanji največšo nevarnost. ne samo za duše, nego za državo i človečanstvo spoj. Gđa tej organizatorje javno gučijo, naj mladina duhovnikov ne posluša, gđa se javno hvalijo, ka v cerkev ne hodijo, ar duhovnikov ne marajo, gđa se z mladine krščanske norčarijo, zakaj ne pri komunistaj, te katoličanski list ne sme mučati, nego je dužen stariše opomenoti.

Vančaves. Dne 28. avg. se je zdao brat našega občinskoga starešine pa podpredsednika Tišinske občine Jožefa Gidera, Alojzij zgđ. Lončar Fridov. V obe vernivi hiže prihajajo naši domači krščanski listi Novine i M. list. V zakoni njima želemo mir i blagoslov boži. Dragi Lujzi i Frida, Bog vaj živi!

Ka čaka takše dete. Mašinali so. Med delavci je bila tudi edna deklina, štera se ne najslabše oponašala. Prišo je k mašini gledat tudi oca te deklina. I gđa je ovarao, ka se ona ne oponaša dostojno, jo je začeo karati. I ona? Oči je začela nazaj gučati. Oča jo šče vdariti, a ona zgrabi očo i ga včesna na tla i se njemi prepreti, ga dobi ešče več, če ne bo šo domo. Ka čaka takšo deco? Tak pa še hujše de ravnala deca te dekle ž njov na stara leta. To svedoči zgodovina človeštva. Štrta boža zapoved šče nikdar ne odpovedala.

Izseljencom v Franciji naznanjam, da zavolo mojega obiska v domovini se mi je teliko pisem nabralo v Parizi, da na nje naednok ne morem odgovarjati. Lepo prosim, potrpite, vsi dobite odgovor. — Camplin Ivan, izseljenski duhovnik.

Izseljencom v Franciji, ki so prišli na obisk domo, na znanje. Izseljenci, ki ste prišli iz Francije z g. Grimson, iz-

Spomin na lanski veličastni tabor, ki se je vršob 20 letnici osloboditve Slovenske Krajine v Črensovcih septembra 11.:

Solška mladina v slavnostnom sprevedi.

Ženska mladina v slavnostnom sprevedi.

Moška mladina v slavnostnom sprevedi.

Mladci v slavnostnom sprevedi.

Vse šolske potrebščine

kakor: knjige, zvezke, beležnice, mape, svinčnike, navadna in nalivna peresa, peresnike, radirke, risalna orodja, ravnala, trikotnike, tuše, črnilo, barve, nahrbtnike, aktovke, kakor tudi monopolske zvezke

Vam najceneje nudi knjigarna

Balkanji E. D. Lendava

seljenskim duhovnikom na obisk, se obveščate, da ne morete zadednok nazaj v Francijo. Ki ste z Slovenske Krajine, javite svoj naslov Rafaelovoj družbi v Črensovc, ta vas bo pismeno obvestila, gđa se lejko vrnete.

Vpisivanje v zasebno trgovsko šolo družbe trgovcev v M. Soboti se vrši do 7. sept. kak Novine izidejo. Šolnina znaša 225 Din mesečno i se mora za tri mesece naprej plačati, vpisnina znaša 100 Din. Vpisivanje se vrši v Trgovskom domi poleg Delavskoga doma. Tü se dobijo tudi vsa potrebna pojasnila.

Novine so narasle meseca avgusta za komadov: 21 v Nemčiji, 9 v Franciji, 1 v Zagrebi, 1 v Angliji, 1 v Solčavi, 1 v Šalamenci, 1 v Črensovcih, 1 v Mlajtincih, 1 v Banati, 1 v Ljubljani. Skupno za 38 komadov. Odpadnolo je komadov: 2 v Turnišči, 1 v Črensovcih, 1 v Večeslavcih,

2 v Satahovcih, 2 v V. Polani, 2 v Franciji, 1 v Renkovcih, 1 v Soboti. Skupno za 12 komadov. Čisti narastek 26 komadov. — Iz srca se zahvalimo častivrednim slugama Antoni Martini Slomšeki i Frideriki Baragi za pomoč. Prosimo jiva, naj napunita s svojim duhom slovenski narod, njegove liste i je razširita. Sv. Ciril i Metod naj njima sprosita čast oltara, bodi naša stanovitna molitev.

Od naših v S. Ameriki. Vmrla sta Kardoš Lajošova žena, Fana, r. Horvat v Baltimore i Forjan Štefan v S. Bethlehemu. — Strela je vužigala i podirala v S. Bethlehemu i skoro bi kapajoče ciglovje pod sebe pokopalo stražnika Dončec Franca, ki se je pa srečno rešo velike nesreče. — Zaročila sta se Kulanko Ivan i Dončec Marija v S. Bethlehemu. — Kandidira pri občinskih volitvaj v S. Bethlehemu tudi naš človek i to tajnik delavske organizacije, ki je šole v Ameriki zvršo, Sismanovič Jožef, Slovenec.

Za jesensko križovo prošenje, ki bo 17. sept., pripravljata FO in DK v Črensovcih telovadni nastop. Vsi prijatelje mladine vludno vableni!

MISIJSKA POROČILA

J. M. J.

Yunnanfou, 7. VII. 39.

Visokočastiti g. urednik!

Sporočam Vam veselo vest, da je sin Slov. Krajino, vsem dobro znani msgr. Kerec, imenovan za apostolskega administratorja čautunške škofije. Najvišji cerkveni dostojanstvenik na Kitajskem msgr. Zanin (ima pod seboj 120 škofov) je izredno zadovoljen z njegovim delovanjem. Včeraj mi je poleg drugega tudi dejal: Msgr. Kerec se v vseh, tudi najkočlivejših vprašanjih i položajih zelo hitro znajde i s spietno roko in previdnim načinom razreši težka vprašanja. Njegov organizatoričen duh je nenaveden. Pohvala visokega prelata je pa tudi čast našega slov. naroda. Tudi iz Čautuna samega prihajajo mnoga, zelo pohvalna poročila in ga je ljudstvo z vsemi častmi sprejelo za svojega pastirja. Te dni ga pričakujem tu v Junnanu, da mi da potrebne navodila, kako ga naj nadomestujem. Hkrati se bo pa tudi pogovoril z msgr. Zaninom o bodoči ureditvi nove škofije. Mislim, da zaenkrat ne bo mogel zapustiti Čautuna in Vas obiskati v domovini ter Vas poprositi za milodare, da se poplačajo velikanski dolgovi, ki so nastali pri zidavi te hiše. Upam pa, da bo ljubi Bog že zbudil nove darovalce, ki nam bodo pomagali. Potreba je res velika in kdor hitro da, dvakrat da, kajti obresti iz dneva v dan rastejo.

Najlepše Vas, preč. g. urednik, pozdravlja v Srcu Jezusa in Marije vdani Majcen Andrej, salez. duhovnik.

KMETIJSTVU bo posvečen letošnji jesenski velesejem v Ljubljani od 2. do 11. septembra. Kmetijstvo kot glavni proizvajalec dobrin vpliva v veliki meri na vse druge gospodarske panoge. Zato je treba kmetijskega gospodarja navajati k napredku, vzgajati v njem iniciativno miselnost in ga odvracati od trdovratnega predsodka, da je v poljedelskem obratovanju tradicionalna navada najsigurnejše sredstvo. Temu namenu izvrstno služijo kmetijske razstave. Letošnja velika kmetijska razstava bo prirejena s sodelovanjem kr. banske uprave dravske banovine pod častnim predstvom ministra za kmetijstvo g. inž. Nikole Beslića. Nameščena bo v šestih paviljonih in bo obsegala tele oddelke: Semenogojstvo. Zelenjadarstvo. Sadjarstvo. Čebelarstvo. Cvetličarstvo. Mlekjarstvo. Vinarstvo. Ovce in koze. Perutnina, kunci in golobi. Ribarstvo. Gobarstvo. Zdravilna zelišča. Kmetijski stroji in orodje. V posebni gospodinski razstavi po povdarjena važnost mleka v ljudski prehrani. Seveda bo na velesejmu tudi razstava industrijskih in obrtnih izdelkov. Zlasti velika bo razstava pohištva in stanovanjske opreme, dalje radio aparatov, živil, galanterije, tehničnih novosti in izdelkov male obrti. Tekma harmonikarjev bo tudi letos in sicer 10. septembra. Tudi za zabavo bo poskrbljeno. Poleg drugega bo prirejen tudi variete z izbranim programom. Žrebanje vstopnic za nagrade bo 11. septembra. Obiskovalci imajo 50% popust na železnici.

Sreski kmetijski odbor v Lendavi bo v nedeljo, 17. septembra 1939 ob 2. uri popoldne oddajal na licu mesta za triletno dobo

v najem svoje posestvo v Žitkovcih, občina Dobrovnik. Posestvo, 10 oravov površine, se bo dalo v najem med 4 ali 6 prosilcev, da bodo prevzete površine pravilno in po navodilih odbora obdelovali s polovine. Prednost pri prevzemu zemljišča v najem imajo kmetovalci ki prebivajo blizu kraja Žitkovci in ki imajo dovolj delovne moči in živine. Vsi, ki se za to oddajo zemljišča zanimajo, naj se udeležijo omenjenega dne oddaje v najem na posestvu v Žitkovcih. Podrobnejša navodila lahko prejmejo že preje pri g. predsedniku občine Dobrovnik in pri sreskem kmet. odboru v Lendavi.

Prodajam telici

2 plemeski telici v starosti 20 mesecev, kateri sta bile na živinski razstavi v Ljutomeru dne 24. avgusta 1939. odlično ocenjene. Kutnjak Simon, Razkrižje 5, p. Šafarsko.

Naprodaj imam skoraj nove

vinske sode.

REŠEK FR. trgovina, Beltinci 130.

Romanje k Mariji Lovreti z D. Lendave je v soboto 9. sept. Romarska meša bo v Lendavi ob 6. uri. Pridite v kim vekšem številu.

Smrtni boj ni vedno težak — smrt je častitljiva.

Vsi smo že bili morda pri-
sotni pri umirajočem človeku.
Opazovali smo vse njegove
zadnje gibe in besede, toda vse-
eno nismo mogli priti do tega,
da bi vedeli kako pojemajo moči
in čuti pri umirajočem. Mi se
na splošno smrti zelo bojimo in
niti ne radi o njej mislimo in še
manj govorimo. Celo pokopališ-
če obiskujemo le redkokrat, če
ne umrje slučajno kdo izmed
znancev, ga ne bi pogledali
morda razen ob prihodu Vseh
Svetnikov in na dan Vernih duš.
V mestu je to drugače, v mestu
je pokopališče kraj, ki je zelo
obiskan, so, ki ga celo večkrat
na teden obiskujejo in pomolijo
na gomili dragih ranjkih in go-
jijo cvetje. V mestu ni nobenega
strah priti češče na grobove
znancev in prijateljev.

Tudi predkrščanski narodi
si smrti niso predstavljali nekaj
strašnega, ampak so si jo pred-
stavljali kot spečo deklico, ki
počiva v naročju matere noči in
brata spanca. Pozneje pri kris-
tjanah, kot zaželjen sen v naročju
Kristusa in v družbi svetnikov
in angeljev. Pozneje kot ženo s
koso, ki je vsa iz kosti. So tudi
slike, ki predstavljajo smrt kot
koščeno ženo z uro v roki. (pe-
ščena starinska ura.)

Orkiso že razlikovali dvojno
smrt. Smrt dobrega in slabega,
kakor kristjani poznajo.

Na drugem svetu je Hodes
kraljeval. Duše je sprejal na
drugi svet božji poslanec Hemes.
Brodar Haron, čmeren stariš
s sršavo brado jih je prepeljal čez
reko Styx in je za prevoz dobil
obolos (denar), ki so ga sorod-
niki mrtvecu položili v usta.
Pozneje so ljudje dajali mrtvecu
denar na oči, Judje pa kamenček.

Ko je duša prišla na drugi
svet, so jo sodniki takoj po za-
služenju sodili. Dobre duše so
bile določene za raj „Elizej“ in
slabe pa v „Tartarus.“ (pekli.)
Tako so si razlagali smrt in
življenje na drugem svetu pogani.

Poganski Rimljani so svojim
umrlim izkazovali čast kakor
svojim božanstvom. Duše rajnih
so rimljani zvali „mane“.

Zelo so spoštovali in ce-
nili rajne prvi kristjani. V kata-
kombah v Rimu globoko pod
zemljo so jih pokopavali in jim
postavljali lepe spominske ploš-
če in spomenike.

Toda pridimo sedaj k točki
takozvanega mrtvega boja. Otroci
se smrti ne boje, ker se ne zave-
dajo nje pomena, starejši ljudje
si je nekateri žele, posebno tisti,
ki veliko trpijo pa tudi teški
bolniki.

Med odraslimi, polnimi
življenjske sile pa smrt ni prije-
ten gost, pač pa nekaj, kar
vzbuja največji strah. Azijski
narod umirajo nepopisno vdano
in z nekim „cinizmom.“ N. pr.
Kitajci, Japonci, Indijci, Afgani-
stanci joka ob smrti postelji
svojcev, prijateljev sploh ne po-
znajo.

Kako nastopa smrt — umi-
ranje telesa, je pa velika ugan-
ka, ki jo zlasti zdravniki skušajo
razvozlati. Robert Mac Kennarā,
angleški zdravnik je stal pri pos-
telji svojega tovariša zdravnika,
ki je umiral. Toda z injekcijo se
mu je posrečilo, da ga je za
nekaj ur še ohranil in zbudil iz
mrtvega sna. Tega je vprašal
potem, ko je prišel k zavesti in
nehal hropeti, če mu lahko pove,
ali je sploh kaj opazal na sebi
kako je umiral? Rekel mu je
sledede: Najprej sem izgubljal
čut tipanja, potem mi je pojemal
vid in nato okus, vonj. Toda
posluš se mi je neverjetno zbolj-
šal. Po vsem telesu sem čutil,
kakor da me po prijetni kopeli
zavijajo v rjuhe. (masirali so ga
s kisom.) Nato me je začelo
mrziti v noge, meča, kolena.

Toda slišal sem, kako si doma-
če pripravljaj na moj konec.
Slišal sem jokati in begati po
sobi in moliti. Končno mi je
nastal v glavi šum in zgubil sem
vse izpred oči brez težave, ka-
kor da sem zaspal kot po navadi.
Injekcijo, ki si mi jo brizgnil v
veno, nisem čutil niti najmanj.
Ponovno sem začutil šum naj-
prej od daleč, potem čedalje bolj
razločno in končno razlikoval

Spomin na lanski veličastni tabor, ki se je vršil ob 20 letnici osloboditve
Slovenske Krajine v Črensovcih sept. 11:
Mladenke v slavnostnem sprevedu.

Pomen posojilnic za našega kmeta.

Ker so naše kmečke po-
sojilnice vsled zaščite kmeta pre-
stale hudo krizo in radi tega iz-
gubile tu in tam po deželi tisti
ugled, ki jim pripada, je potrebo-
no, da spregovorimo nekaj bes-
ed o pomenu našega kmečkega
kreditnega združenja.

Vprašanje kmečkega kre-
dita je silno važno in to vpra-
šanje ne muči samo nas, ampak
tudi druge države in narode. V
oktobru preteklega leta se je celo
vršil mednarodni kongres za
kmečki kredit v Neaplju. Kot
eno izmed rešitev se je postavilo
tudi načelo, da je ravno kredit-
no združenstvo najboljša in naj-
pripravnejša pot za kmečki kre-
dit. Vprašajmo se, v čem so
značilnosti za kredit, katerega
potrebuje kmet, kakšno mora
biti posojilo, da bo kmečkemu
posestvu res koristilo?

Posojilo, dano kmetu, mora
biti dolgoročno. Kratkoročni
kredit je za trgovca, deloma za
industrijo. Kmet pa vložil denar
v zemljo, ki mu le počasi more
zopet povrniti to, kar je prejela.
Nujna zahteva je tudi, da mora
biti kmečko posojilo dano po
nizki obrestni meri. Vsi vemo,
da kmečko posestvo ne donaja
takih obresti kot n. pr. indus-
trija, trgovina in da je posojilo
po visoki obrestni meri smrt za
kmeta. Iz rednih dohodkov kmeč-
kega gospodarstva se morajo
kriti obresti kot tudi odplačevati
glavnica, kar vse pa pri dragem
posojilu ni možno. Tudi dovol-
litev posojila ne sme biti za
kmeta združena s prevelikimi
formalnostmi in tudi ne draga.

Če sedaj pogledamo raz-
mere pri nas in kritično preso-
dimo položaj, bomo videli, da
so edino kmečke posojilnice

predmete v sobi in ljudi. O hro-
penju nevem ničesar.

Tako ta zdravnik.

Iz tega se da sklepati, da
naši svojci in prijatelji, ki umi-
rajo, slišijo po večini najdalje.
Zato nikakor ni na mestu joka-
nje, tekanje, kričanje in tamanje
po sobi, ampak je bolj na mestu
zmerna glasna molitev in tihota,
ki jo itak prinaša s seboj veli-
častje smrti, ki je nekaj tako
skrivnostno veličastnega, da se
opisati ne da.

Štefan Rous.

niti naše posojilnice, bi lahko našeli, pa
naj zadostujejo ti.

Iz teh razmišljanj sledi zopet, da se
mora kmečki denar zbirati le v domačih
kmečkih posojilnicah. Če bo ves denar iz
kraja, v katerem ima posojilnica svoj delo-
krog, se nalagal v njej, bo posojilnici omo-
gočeno, da izpolni naloge, katere so ji da-
ne. Odkrito lahko rečemo, da tisti, ki drži
denar doma ali ki ga nalaga v mestne, ka-
pitalistične denarne zavode, dela proti in-
teresu svojega kraja, proti interesom kmeč-
kega stanu. Denar namreč, ki pride iz de-
žele v mesto, ta denar se redko zopet vrača
nazaj na deželo in se premnogokrat še po-
rablja proti interesom kmečkega in delav-
nega ljudstva. Če pa vložimo denar v do-
mačo posojilnico, ji omogočimo, da da ta
denar nekemu iz našega kraja, ki se na ta
način gospodarsko opomore. Močna poso-
jilnica kraj gospodarsko jači in je porok
kmetove neodvisnosti in samostojnosti.

Glejmo, koliko starih vlog so izplačale v
dobi gospodarske stiske posojilnice Slov. Kra-
jine, včlanjene pri Zadrugi Zvezi v Ljubljani.

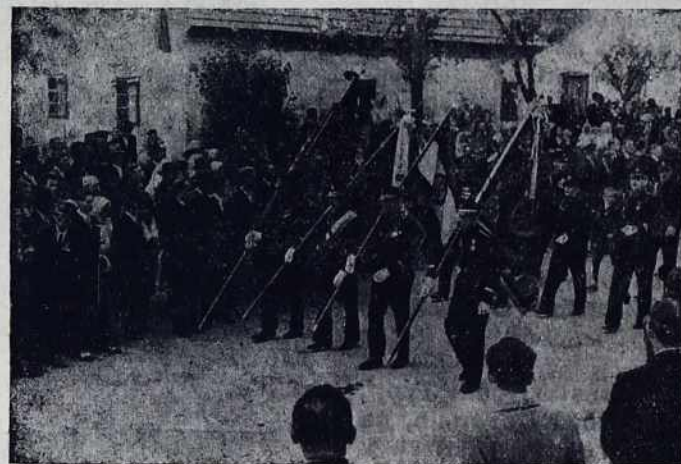
KMEČKA HRANILNICA in POSOJILNICA r. z. n. z.
V DOLNJI LENDAVI.

Pregled

o izplačilu hranilnih vlog v času od 1. januarja
1930. do 30. junija 1939.

Mesec :	1930	1931	1932
januar	Din 22.231.—	36.473.30	71.789.95
februar	24.751.80	8.038.20	31.056.80
marec	33.978.90	48.404.25	11.663.20
april	56.700.—	79.061.70	86.410.60
maj	32.667.80	35.126.60	27.465.25
junij	133.500.—	85.358.80	121.244.45
julij	66.535.90	80.660.—	48.072.50
avgust	121.855.—	57.929.25	25.326.—
september	94.760.30	23.010.—	36.724.—
oktober	82.887.—	30.442.90	19.638.20
november	96.293.40	60.293.—	37.952.25
december	107.868.—	29.266.70	19.640.—
Skupaj	Din 874.040.10	575.064.70	536.983.20

Mesec :	1933	1934	1935
januar	Din 43.553.—	38.074.50	21.049.50
februar	18.738.—	19.951.50	12.328.50
marec	57.240.50	9.585.50	89.780.50
april	65.239.75	19.354.—	10.596.50
maj	20.908.50	12.910.—	16.520.—
junij	21.177.—	131.876.—	14.185.50
julij	13.854.—	29.263.50	10.931.—
avgust	11.953.—	13.831.—	36.398.50
september	14.454.50	14.435.—	14.194.50
oktober	19.634.—	7.488.50	10.600.—
november	14.826.—	14.936.—	13.751.50
december	16.935.50	24.594.50	21.573.50
Skupaj	Din 318.513.75	331.800.30	271.909.50

Spomin na lanski veličastni tabor, ki se je vršil ob 20 letnici osloboditve
Slovenske Krajine v Črensovcih sept. 11:
Gasilci v slavnostnem sprevedu.

Mesec :	1936	1937	1938
januar	Din 22.950.—	61.248.22	31.748.25
februar	16.864.—	15.765.50	5.846.—
marec	21.277.50	114.685.50	2.739.—
april	7.526.50	3.244.—	14.853.—
maj	16.524.50	9.426.—	30.050.—
junij	5.937.—	32.035.—	6.545.50
julij	54.801.—	46.273.—	15.852.25
avgust	10.660.—	43.347.—	6.927.50
september	93.501.—	6.980.50	1.394.—
oktober	52.608.—	22.328.—	9.650.—
november	3.300.50	15.225.—	6.684.—
december	11.218.—	14.076.75	5.426.—
Skupaj	Din 317.168.—	384.584.47	137.715.50

Mesec	1939
januar	Din 14.078.—
februar	6.227.—
marec	6.849.—
april	24.200.—
maj	12.711.—
junij	40.177.—
Skupaj	Din 104.242.—

Rekapitulacija.

1930	Din	874.040.10
1931	575.064.70	
1932	536.983.20	
1933	318.513.75	
1934	331.800.30	
1935	271.909.50	
1936	317.168.—	
1937	384.584.47	
1938	137.715.50	
I. polj. 1939	104.242.—	
Skupaj izplačanih starih vlog :	Din 3.851.521.52	

Izpred Okrož. sodišča v Soboti

Obsojeni so bili:

Koren Štefan, delavec
v Dobrovniku št. 82,
Gomboc Ludvik, pol-
jedelec v Dobrovniku
št. 70. Ratko Imre, de-
lavec v Dobrovniku št.
51, Biro Franc, polj. v
Dobrovniku št. 71, Bot
Janez, čevljarški po-
močnik v Dobrovniku
št. 83, vsak na 3 me-
sece zapora; Šantak
Rudolf, čevljarški po-
močnik v Dobrovniku
št. 20, na 4 mesece
zapora in 120 din de-
narne kazni; Cug Lud-
vik, poljedelec v Do-
brovniku št. 19 pa na
1 mesec in 7 dni za-
pora ter 120 din de-
narne kazni, ker so
dne 13. febr. 1939 v
Dobrovniku vsi razen
Cuga Ludvika v skup-
nem naklepu kot so-
storilci telesno poško-
dovali Nagya Pavla s
tem, da so ga zbili na
tla in ga s palicami
teplu po glavi in vsem
telesu ter mu poleg
številnih krvnih pod-
plutb ter ran opras-
kanin prizadejali tudi
prelom lobanjske ko-
sti, radi katere pošk-
odbe je bila nevar-
nost za poškodovan-
čevo življenje, Cug
Ludvik in Šantak Ru-
dolf še, ker sta dne 8.
marca 1939 v Dobro-
vniku s silo ovrla dr-
žav. uslužbenca na-
mreč podpreglednika
finančne kontrole Lu-
kežiča Franca vršiti
službeni posel s tem,
da sta navalila na ime-
novanega, ko jima je
isti po službeni dolž-

nosti hotel zapleniti
večjo količino vina in
ju nato pozval v ob-
činsko pisarno, ga pri-
tem suvala z rokami
in nogami in se tako
spustila v grdo ravna-
nje z drž. uslužbencem.

Modlic Franciška,
delavka v Krčah št. 65,
je bila obsojena na 3
mesece strogega za-
pora, ker je letos do
22. apr. 1939 v Glo-
boki, v sodnem okraju
ljutomerskem, posto-
poma odvzela zokon-
cema Vršču Srečku in
Otiliji, ki sicer stalno
bivata v Zagrebu, po-
sedujeta pa v Globoki
vinogradno posestvo,
čigar oskrbnica je bila
že od leta 1934 dalje
imenovana Modlic
Franciška, okrog 150
litrov vina in okrog 3
litre žganja v skupni
vrednosti 1.050 din.
Izvršitev kazni se je
odložila za dobo 2 let.

Spomin na lanski veličastni tabor, ki se je vršil ob 20 letnici osloboditve
Slovenske Krajine v Črensovcih sept. 11:
Dekliški krožek v slavnostnem sprevedu.

Sv. Oča v očaj sveta.

Basler Nachrichten, dnevnik, ki izhaja v Basli i je bole luteransko usmerjen, objavlja dušni članek iz Vatikana, v šterom popisavle velikansko mirovno delo zdajšnjega pape. Iz toga članka samo nekaj posnemamo.

Vsi, šteri so v zadnji dnevi meli priliko viditi pape, ednoglasno pravijo, ka jih zvišnejši izgled Pija XII. navdaja s skrbmi. Globoke gube ob vüstnicaj so postanole bole globoke i obraz je bole značilen. Vsaki dobi vtis, da se je Pij XII. vidno postarao. To si razlagajo kak posledico prevelkoga dela i pomenkanja nočnoga počitka. Pa papa ne trpi zavolo telovne izčrpanosti, nego zavolo razočaranja, štero ga boli i njemi razjeda obraz.

Mogoče je ravno zdaj čas, da nikelko spregučimo o načrtaj pape. Bili so zamišljeni dosta bole obsežno kak smo mogli pričaküvati. Vsi so se spitali ali bo papa posredüvao med Nemčijov i Poljskov, ali mogoče tudi med Italijov i Francijov — ali namen pape Pija XII. je bio dati sveti velko spravo, mir. Šteo je odegmati vojno nevarnost, štera že nekaj let visi nad svetom kak küga. To naj bi se zgodilo po istinitoj obnovi düha. Države bi istinsko po ednom kraji mogle doprinesiti nikelko žrtev, pa tisti, šteri bi te sprijali, bi najšli mirno sosidno sožitje. Papa je meo v načrti dühovno obnovo, celotno zbokšanje sveta. I toga si je ne zmislo kakši od sveta odtüjini idealist, šteri senjari o bodočnosti. Pij XII. je od mlada mladü diplomat, pozna vse nevole, na štere naleti vsakše velko delo. I če tüdi je diplomat, je vervao, ka je njegovo idejo mogoče vistinititi. To vüpanje je jemao iz svoje globoke vere; to je pa lastnost, štero razna „odkritja“ v novinaj i brošuraj spreglednejo. Iz te osnove si je ohranilo tüdi zavüpanje v državnike i v njüvo zavest odgovornosti. Nato govori o razočaranji sv. oče, na štere je naletel pri svojem delüvanji za mir. Na konci pa pravi: „Nekaj pa le moremo Vatikani pripoznati, najmre njegovo dosledno stališče do raznij velesil. Ne samo, da je „Osservatore Romano“ objavo govore nemškij državnikov, nego je stalno objavlaol tüdi odmeve, na štere so naleteli v inozemstvi. Ravnotak je natenkoma poročao tüdi o nekštem razgovori, šteroga je dao Beck francoskomi časopisi „Gringoire“ i v šterom je neprezvano označo stališče Poljske, najmre, da Poljska priklüčüve Gdanska ne bo dopüstita. Zato moremo pričaküvati, da bo papa svoja prizadevanja za mir nadalüvao do zadnje minute. I vidi se, da napor, ka se tičejo Francije i Italije, ne so brez vüpanja.

Kosci.

Pred kratkim sem hodo okoli Müre, ar sem šteo viditi kak živejo „Mörčarje“. Pridem do travnika, na šterom je kosilo par koscov. Pozdravimo se, jaz gledam kak njim režejo kose. Kosili so, da je bilo veselje gledati, polovico so doj zmlatili, polovico ta sklačili. Med kosci je bio eden še prec mlad posebi, šteromi je kosa dol spadnola z kosišč. On to ne opazo, nego je naprej

Med našimi sezonskimi delavci v Jugoslaviji.

V Čoki.

Zopet na vlaku. Polja naglo beže mimo nas. Le na postajah se njihov tek za hip ustavi. Senta. Kmalu se bomo peljali preko Tise, ki ji visoki nasipi usmerjajo tok. V Banatu smo. Na obeh straneh proge so polja zarasla s pisanimi rožami in zelenimi vinogradi. V njih delajo mlade delavke. Po obleki se vidi, da so to Prekmurke in Medjimurke. V daljavo proti jugovzhodu, kamor seže oko, je vse ozemlje last g. Ledererja v Čoki. Tu je zaposlenih okrog petstopenetdeset naših delavcev in delavk. Čoka je velika vas, v njej sta katoliška in pravoslavna cerkev. Značilnost ji daje lepa „graščina“ Ledererjevih s krasno urejenim parkom in pa velika tovarna za salame. Ob širokih in blatnih cestah se stiskajo nizke in majhne hišice, v katerih se poraja delovna moč za veleposest, ki jim daje dela in jela.

Krasno me sprejmejo pri Ledererjevih. Duhovnike zelo spoštujejo. Mlada gospa je bila vzgojena v katoliškem internatu. Razložim jim namen svojega prihoda. V četrtek da bo Telovo in bi rad delavcem in delavkam iz Slovenske Krajine in Medjimurja na ta dan maševal. Še prej pa bi obiskal vse delavce in jih obvestil. Dobim na razpolago voz

Spomin na lanski veličastni tabor, ki se je vršil ob 20 letnici osloboditve Slovenske Krajine v Črensovcih sept. 11: Sküpina pri sv. meši.

in čez nekaj časa sem že daleč zunaj na polju. Na desni strani so vinogradi, na levi zoreča žitna polja, nato rožni nasadi. Na Macahunki povprašam po g. Lazarju, glavnem palerju. Povedo mi, da je zunaj na polju pri delavkah. Vožem se med morjem cvetja sem kmalu pri Lazarju. Nadzoruje skupino delavk iz Dokležovja. Zanimiv tip. Z debelo palico v rokah, močno zagorel obraz, klobuk potisnjen globoko na oči, pogled uprt nekam v tla ali v daljavo mimo tebe. Človek, v čigar roke je izizročeno šestmesečno življenje petstopenetdesetih ljudi... Povem mu, da sem bil pri Ledererjevih in za četrtek — za Telovo — vse uredil glede svete maše in spovedovanja. Naprosim ga, da

delavce obvesti. Nato se vrnem, ne da bi smel delavke, ki so kakih štirideset korakov proč delale, vsaj z besedo pozdraviti, češ da jih pri delu ne sme nihče motiti. S težkim srcem se vrnem. Drugi dan obisk delavcev in delavk na Jatovu, Reti in popoldne na Macahunki. Ogledam si povsod stanovanja delavcev. Spoznam, da so tudi Štajerci tukaj. Z velikim veseljem me delavci povsod sprejmejo in z obrazov in iz oči se jim bere, kako nestrpno bodo sedaj čakali četrta. Šteli bodo celo ure.

Naslednji dan obiščem v Petrovgradu generalnega vikarja mons. g. Štefana Kovača, tako mi je namreč svetoval beograjski ordinarij, naj se tudi oglasim pri g. Kovaču. Majhen človek z ljubeznivim smehljajem in mogočno voljo — utelešena energija. Zelo pohvalno se izraža o naših sezonskih delavcih, zaposlenih v banatu: da so dobri, da radi hodijo v cerkev in lepo pojejo.

Telovo. Nepozabni dan. Nad petsto delavcev in delavk iz Slo. krajine, Medjimurja in Štajerja se je zbralo v lepi cerkvi presvete Trojice in jo napolnilo. Zelo mnogo jih je očistilo svoje duše. Nad vse sončen dan. Prvič, odkar delajo naši delavci na veleposestvu g. Ledererja, so imeli delavci svoje slovensko bogoslužje.

Važno za naprednejše kmete!

Kmetijska zbornica bo začela z letom 1940 voditi povsem pravilno kmetijsko knjigovodstvo s kakimi 50 do 100 naprednejšimi kmeti iz vse Slovenije.

Zbornica bo dala na razpolago brezplačno potrebne knjige in vsa navodila. Zbornični referent bo vsakega priglasenca posebej poučil, kako naj začne in vodi knjigovodstvo. Vse leto bo sodeloval osebno pri knjigovodstvu in ob koncu leta izdelal zaključne račune.

Kmetje! Edino na podlagi pravnega knjigovodstva morete res popolnoma spoznati vrednost svoje kmetije in jo smotrno upravljati. Spoznali boste točno,

kako je plačano vaše delo na lastni kmetiji in kakšne dohodka vam prinaša kmetija.

Prijavijo naj se le oni, ki imajo res veselje in voljo, da bodo pri začetem delu vztrajali, ne pa oni, ki se samo trenutno navdušijo. Prijavite se vsaj do 15. decembra 1939. Sporočite točen naslov, vas s hišno številko, občino in srez. Navedite tudi vsaj približno velikost kmetije. Vse nadaljnje bo uredil zbornični referent, ki bo obiskal priglasence.

Prijavite se na naslov: Kmetijska zbornica dravske banovine v Ljubljani.

Spomin na lanski veličastni tabor, ki se je vršil ob 20 letnici osloboditve Slo. Krajine v Črensovcih sept. 11: Horvat Anton, župan, se na konci proslave zahvaljuje v imeni občine Črensovc.

Kmet odgovarja.

Odgovor pisci članka „Za boljše jesensko setev“ 23 štev. Murske Krajine, v šteroj se špota z nevolnoga siromaškoga kmeta, šteri samo je, pije, otroke rodi i vmira, da so to dognali zadnja leta v knjigaj, knjižicaj, razpravah in člankih. Pravi: „Da se moti tisti, ki sodi, da so slabe cene kmetijskih pridelkov vzrok kmečke siromašćine. Nikakor ne! Glavni vzrok je prenzek hektarski donos. Zemlja nam preskopo vrača trud, ki ga kmet vlaga vanjo i da je kriv slabega donosa kmet sam.“

Ne mislite gospodje, da je kmet tak daleč zabiti, da ne bi razložil polke od čardaša, na štero bi samo skakao, po kakšem polaganji biksa, z šterim črnite svoje cipele.

Bolše bi bilo za Vas, da bi šli plodit velike trupe miši, točo i süočo, štero tüdi dela kmetom slab hektarski donos.

Kmet.

Delavcom v Franciji!

Vsaki francoski gospodar, šteri šče meti iz našega kraja določenoga delavca, mora pisati na naslov:

„Société générale d'Immigration à Paris, 35 rue St. Dominique.“

Delavci opomnite na to svoje gospodare.

Ladje lovijo.

Angleške i francoske bojne ladje so začele loviti nemške. Te, da se rešijo, so z brzignov odplavale v pristanišća Jüžne Amerike.

DARI.

K Podpornomi društvi „Dom sv. Frančiška“ v Črensovcih sp pristopili iz Kupšinec i plačali 25 par sledeči: Batori Ana, Još Franc, Hoheger Jožef; po 1 Din so plačali: Horvat Marija, dovica, Žilavec Franc, Serec Terezija, Cipot Jožef; po 2 Din: Horvat Jožef, Zelezen Ivan; po 3 Din: Nemec Ludvik, Pismanjak Janoš; po 5 Din: Vogrinčič Ivan, Cipot Angela, Ščancar Jožef, Svetec Janoš, Čizmarič Ivan, Svetec Ivan. Iz T ropovec: so pristopili i plačali po 25 p.: Baša Anton; po 50 p.: Behek Alojzija; po 1 Din so plačali: Krčmar Marija, Novak Ivan, Mikola Ana, Pock Terezija, Rajbar Marija, Gider Marija, Novak Anton, Rajbar Franc, Farič Terezija, Bencak Terezija; po 1.50 Din: Baša Lujzika, Dunša Matjaš; po 2 Din: Seršen Stevek, Vrabl Marija, Jablanovec Marija, Farič Jožef, Lazar Kata, Gabor Terezija, Granfol Jožef, Vogrinčič Franc, Kerčmar Ana, Pertoci Alojzij; po 5 Din: Gabor Franc, Lejko Terezija, Varga Ana; po 10 Din: Pertoci Alojz, Žilavec Terezija, Lejko Janoš, Plahūt Anton.

Na Dom sv. Frančiška so darüvali v Din sledeči: Hozjan Ludvig, Žički, 100, Antolin Jožef, Francija, 15, Gjörök Antonija, G. Bistrica, za zdravje 20, Čurič Treza, Trnje v zahvalo 10, N. Kupšinci prosí za zdravje po D. M. 5, Miholič Kolman, Kobilje, na č. sv. Maloj Treziki, 10, N. Rakičan, 10, Jug Ignac, Satahovci, 94, N. 15, Dominko Evica, Francija, 6, Balazic Marija, Francija, 10, Horvat Verona, Francija, 37.75, Kolenko Vinci, Francija, 39.50 Din. — Oča sirot, povrni vsem obilno O d b o r.

nin za lepoto planin. Na drugi dan se zahvalim Ledererjevem za gostoljubnost in Bogu, da je mi je dal doživeti včerajšnji dan. Taki dnevi so za izseljence in za izseljenskega duhovnika kakor sončne oaze, polne sreče in radosti, dnevi, ko stopijo v pozabo vse težave, ki so ti sicer stalne

spremljevalke, dnevi, ki prinesejo tolikim dušam zopet domovinsko pravico do večne blaženosti.

Še to. V teh krajih poznajo naše ljudi kot vende. Komaj sem jih prepričal, da so to Prekmurci — Slovenci in Medjimurci — Hrvat, da torej niso nobeni vendi.

Istina od Španije.

Mgr. Beuassart, pariški pomožni škof, je prepotljuje Španijo, kak odposlanec francoskega Eucharistijskega odbora. Na svojem potovanju se je posebno zanimalo za stanje cerkev i liturgijskih potrebščin potem, gda so komunisti opustošili svetišča Kastilije, Navare, Katalonije pa po drugih španskih pokrajinah. Uspeh njegovoga potovanja je goreča prošnja vsem francoskim katoličanom, da pošlejo v Španijo oropanim i vničnim cerkvam mešne knjige, kelihe, ciborije, (kelihe za prečiščavanje), monstrance (svetva) obleko itd. Vsega toga so španske cerkve mele v obilnosti pa so med državlanskov bojnov rdeči vse pokrali ali vničili.

Prenosimo iz „La Croix“, ka tam piše škof Beuassart:

„Pod pekočim junijskim suncom se nam Španija širi pred očmi, pokazajoč nam svoje brezmejno raznolično tlo, svoje junaske i ponosne varše, svoja slavna vseučilišča, umetniške kinče. Duh se poglopi v razmišljanja na spomin čuvstva, štera vzbija večkrat eden sam takši predmet, edno samo ime, spomenik, poleg celo vrsto imen, pokritih s slavov i veličanstvom slike, od groba Cida Cameadora v Burgosi do križa i bitke pri Lepanti blizu Barcelone.

Pa, zakaj je bilo potrebno, da je nad tolikim sijajem prišlo do takšega strašnega vničenja? To so tudi večno trpeča znamenja nezrečenoga, nezasišnanoga trpljenja, skoz štero je cela tri leta hodo te plemeniti narod, a štero je tak strašno poškodovalo, vničilo neštivilne spomenike i stavbe, cele vesnice, gdekoli je besnela državlanska bojna. Pogled na opustošenja vseučiliške četrti i tolikih drugih delov Madrida, Teruela, Leride i vnoh drugih mest, človeka naravnost prešinja z grozov, kak gda ga mučijo kakše težke senje.

Ešče bole tužna so opustošenja cerkev, samostanov, kapel. Trpelo je nad 20.000 cerkev ali kapelic, kak mi pravijo škofje, od šatanskoga besnenja, štero je gonilo neprijatele vere v toj zemli, gde je krščanstvo tak močno. To je očitno bilo izvršeno po strašno natenkoma napravljenom načrti, po šterom bi se naj strgao iz src pa iz španske zemle vsaki sled krščanstva.

Želo bi, da vsi tisti Francozi, ki ešče toga ne verjejo, idejo gledat v Barcelono stanje lepih cerkev, štere so jo negda krasile. Požgano je vse, ka je bilo mogoče požgati. Samo tu pa tam se je slučajno kaj rešilo. Že prvi den revolucije, tak istočasno, da se ne more govoriti od prilike ali od „spontane anarhije“, je večši deo tistih cerkev, ki so se nahajale v rdečoj zoni, bio porušeni ali požgani. Ešče zdaj tak stojijo brez okrasja i brez cerkvenoga obleča, brez posvečenih posod itd. Vnogi duhovniki ešče dnes nemajo reverende i brevira. Siromaštvo naših bratov škofov i duhovnikov je tak strašno, i je tak dostojno i plemenito prenašajo, da ti pri pogledi na te prizor, oči postanejo skuznate.

Jakostne ruševine, štere je nakopičilo rdeče gospodarstvo, je ešče bole žalostno. Že zdaj, kak mi je prikazao apoštolski nuncij, tužna lista nosi imena dvanajset škofov i prek 16.000 duhovnikov i redovnikov, ki so bili vmorjeni, zaklani, razmesarjeni, i to večkrat potem, gda so je mučili na tak grozne načine, ka ka si pošten človek niti predstaviti nemre. Vse to smo že dozdaj znali. Vendar, gda se to čuje iz vüst škofov i živih svedokov teh groznih prizorov, potem se bole nego iz kakšihkoli poročil razmi obseg preganjanj pa njihov nesmileni način. Mirno pripovedavanje teh ljudi, popolna izključenost vsake zanešenosti, gda govorijo, nam napravla vtis, da so to tiste velike duše, štere je Pij XI. imenüvao mučenike. Pri obiski barcelonskih voz, v šterih je šatanska iznajdlivost nakopičila moderna sredstva mučenja, se lahko prepričaš od njihove muke. Kakše je moralo biti življenje tistih, ki so tak dolgo mogli živeti zasükani, sključeni i brez prestanka postavljeni smrti? Z duhovščinov vred je bila preganjana tudi Katoliška akcija. Na jezere teh borcov se je pridružilo v smrti s svojim pastirrom.

Gotovo je, da je preganjanje zavzelo največši obseg, gda se je začelo gibanje obrambe (Franco). Vendar ne smemo pozabiti, da je že davno prle trpelo. Že junija 1. 1936. je bilo požganih 300 cerkev, vmorjenih vnoho duhovnikov. Ono, ka so zvali za „nacionalistično gibanje“, bilo je predvsem križarsko gibanje proti nosilcom hüdobije. Moramo v tom verovati škofom, šterih skupno pastirsko pismo od 1937. leta je brez dvojbe istinsko, oni so mi to tudi ponovili. Že davno več je ne bilo mogoče dvojiti od namer tistih, ki so kazali volo zrušiti katoličanstvo v Španiji. Španska duša je odločno stanola proti pretnjam duhovne smrti. Ona je zmagoslavno šla naprej v borbi, štera jo je toti rušila, ali je zato vidila čase svoje veličine, kak n. pr. obramba Alazara v Toledu, gde je ne nikdar henjala molitev, niti med najstrašnejšim obleganjem i bombardiranjem. Španija se je sama rešila. S sebov je rešila tudi nas. Gotovo je, da se bolševizem ne bi stavo v „svojem zavojuvanju“, ne, Francija bi dnes bridko spoznala njegovo nasilno razkristjanjenje. Pa, ali je sploh gotovo, da tudi zdaj ne bo občutila nevarnosti? Bi bila modra, če se ne bi zasmilila nad tak bližanjim navukom? Iz najčistejših src francoskih katoličanov smo mi Španiji dužni izraz našega občudovanja i naše zahvale.

Dnes se Španiji postavljajo resni i težki problemi. A njeni poglavarji je marljivo proučujejo, prešinjani z volov, da jim najdejo zaistino španska i zaistino katoličanska rešenja. Nova Španija mora vtrditi svoj politični položaj, obnoviti svoje gospodarstvo, dati svojoj deci delo, pomiriti nesrečne brate.

Politički poglavarje Španije i njeni škofje, pazijo dobro, da dajo zemli popolnoma narodno i katoličansko dušo, v vsoj njenoj čistosti i moči. Grb nove Španije je grb katoliških kralov.

Boža milost nemre zapustiti one, štere zagovarjajo toliki mučeniki. Vnožine naroda, želne Olt. Svestva, se stiskajo po cerkvah. Te so delavne dni ravnokar pune kak v nedelo, mladenci i deklina, vojaki i falangisti, nižji ljudje i vučeni, vse je v navdušenju, ka me je globoko prešinilo.

Te duše, navdehnjene z verov, začinjajo novo mladost i dajo veličanstveni sijaj cerkvam, štere so večkrat napol porušene i nosijo sledove svojega mučeništva i tujega barbarstva.

Na mojem romarskom potovanju, štero je melo za cio mesta: Vittoria, Burgos, Toledo, Madrid, Avila, Salamanka, Valladolid, Saragosa, Barcelona, Gerona, so mi tak po mestaj kak

„HIZICKI DOMAČOJ“

Stralsund Slovenski.

Tak smo si pogovarjali gda smo se tak nepričakovano zbrali v nedelo 20. avgusta pred v farnov cerkvijov v Stralsundu. Pa ne mislite za dugi čas, samo za eden den.

Mlatilnice i raznovrstni stroji na električni pogon so zamuklo enakomerno pesem spevali, v šteroj službi smo bili mi izseljenci, kda so nas iznenadoma obiskali naš izseljeniški duhovnik g. Škafar, v dnevaj od Velke meše do nedele 20. avgusta. Što bi si mislo? Ve je bilo že objavleno v Novinah, da se nahajajo v Nemčiji pa mišljenja smo bili, da do nas v pomersko provinco prispejo mogoče proti konci jeseni.

Veselo smo si podali desnice v pozdrav, gda so prišli na posamezne farme do nas s povabilom, da se zberemo v nedelo vsi okoli živeči izseljenci v farnoj cerkvi k sv. meši i spovedi. Spitavanji ne bilo ne konca, ne kraja. Zarja vsajajočega sunca nas je opomnila na odhod, začetek je bio ob 7. Zbralo se nas okoli 60. Če se prav spominam, smo bili iz 6 far, pa prednost je nosila naša beltinska, ve nas je bilo nekaj prek 85. Pred začetkom sv. meše, štera je bila napovedana na 11, smo se zbrali v župnišči, kje smo dobili podrobnejši načrt za pesmi pri njej. Pa te načrt smo predrugačili. Mislim, da ne ostalo niedno oko sühö, kda so nam po evangeliu najprej izročili g. Škafar pozdrav od prezv. škofa, dragih domačih pa cele Slovenske Krajine. Človeka prehodi neki čuden občutek, kda po več mesečnem prebivanju v tujini zopet zasliši iz vüst domačega duhovnika božo reč, pali se počuti, kak da bi bio doma. Govorili so nam od treh reči, štere si naj zapisemo globoko v srce, dokač bomo v tujini: 1. Ohranite živo vero, 2. čiste duše, 3. i nespozabite se z nebeske Matere. Posebno v zdajšnjem časi, kda se duhovni tabori med sebov bojujejo za zmago. Veličastno je odmevala pesem — pesem slovenska iz grl Slovencev, živečih v tujini. Za zaključek smo zaspevali ono večno lepo pesem: Lepa si lepa ... Po meši pa pali smo se zbrali i določili večernice za 2. popoldnevi. Po večernici smo se slikali pa še podpisali pozdrave domačim župnikom. Za razhodnico še edno zaspevali. Stero? Nišče ne šteo povedati. No pa je nekaj pogrünto: Zapojte jeziki ... Vsa okna okoli so se napunila z poslušavci i tak zdaj korakamo z g. kaplanom proti kolodvoru k njüvomi stanovanju. Oboje je vküp. Nemotemo smo hodili po trotoaraj Stralsundskih vülic i si pogovarjali, da je dnes Stralsund Slovenski. Lepo je bilo kak na Sladkoj gori ali pri sv. Trojici. Neso nas motili brezštevni aotoji, ne brzi tramvaji, se menje četa mladih gardistov, ki nam je prekrizala pot, ne, šli smo veselo, kak da bi hodili po šterojkoli vülici v Beltincih, ali na proščenju v Dokležovju. Med potjov smo si tudi pogovarjali od življenjskih i higijenskih razmer naših izseljencov doli na jugu države, od šterih so nam govorili g. kaplan i šteri opis nosijo Novine. Prehitro, prehitro nam je odtekeo čas. Prišli smo do kolodvora. Nešteri idejo še noter, da si ogledajo samostansko kapelico i stanovanje g. kaplana, zatem pa pri kupici okrepčile pijače malinovca, na ogradi, zaokrožijo par narodnih domačih. Nas ostale je pa brzec lous odpelao vsakoga v svoj kraj domo. Vsem pa ostane te den neizbrisno v spomini.

Glavač Stefan, izseljenec.

Pisma vojakov iz Slovenske Krajine, štera so v svetovnoj bojni pošilali uredništvu Novin.

Ta večjezna pisma so dokaz tiste povezanosti, štera je obstojala med Novinami i našim narodom i štera je rodila našo sloboščino.

Kolar Ivan, Črensovc:

Glas iz Albanije 1916. I. 23. marca. Visiko častiti gospod plebanoši! Prelepi sprotoletni dnevi me spominajo na one blažene čase, vu šterih sam jaz i vsaki pošten kristjan si nabirao ž njüvih lepih navukov priložnosti za zemelsko i za vekivečno življenje, šteri ešče na bojišči dober sad rodi, najmre krepki nam naturo na potrplivost i tolažba nam je na lepšo bodočnost. Tak nadale jih prosim z dalešnje Albanije, da niže spisane vrste v Novinaj naznani. Tam daleč za morjom, v groznij skalaj kamenih nas je obiskao eden gost, šteri nam je negda tak vesel bio, ali zdaj nam je nej prikazao tak veselo obraza kak negda, vnoho prijatelj je kesno obiskao, ar zemla zakrila je njuva tela; te gost je zelena spomlad, štera nam dnes den tak težko prikazuje zlato zarjo jutranjega sunca, štero se z bledim licom prikaže z visikih

na potüvanju vsešerom izkazüvati veliko lübezen i poštüvanje. Genjen sam bio nad tem. Do smrti bom meo pred očmi te vernike v cerkvah i deco po vülicah, želno, da küšnejo škofovo roko i dobijo blagoslov. Nikdar ne bom pozabo na sprejem, ki je bio tak pun verskoga poštüvanja i prisrčnosti i ki mi ga je dao pripraviti generalisimus Franco.

Ka je tü povedano, nam je že znano. Dostakrat smo čüli od grozot komunistov v Španiji. Pa je li dobro, da se znova i znova povdarja i tak zvedi istina. Ta sirotika je največ trpela duga leta španske revolucije. Vnogi so morilcom nedužnih ljudi i požigalcem cerkev pa umetnin davali prav, kak n. pr. Düševni List I. 1937. Tomi listi priporočamo, naj si izreže gornji članek, kak tudi tiste, ki bodo objavljeni na njegov rovaš. Vse pride!

R. J.

Koren Vincenc i Magdič Štefan iz Renkovec, Marija i Aleks Kohek iz D. Bistrice, zdaj v Nemčiji. Prečastiti g. urednik! Prav iz srca vas pozdravljamo mi izseljenci. Naznanimo vam, da redno dobivamo naše krščanske liste, ki so nam na velko veselje tü v tujini. Želimo vam lübo zdravje, da bi nam ešče dugo let vrejüvati te naše liste. Kak veseli smo izseljenci, da je dobimo do rok! One nam prinašajo novice iz drage domovine. Oj ti mila domovina, draga nam zemla slovenska. Kak hrepenijo naša srca po tebi! Kda te gledamo iz daljave, si nam kak zarja zlata. Ti razpresteraš svoje roke, da bi obinola svoje drage, ki so v tujini. Ali ne je še mogoče, draga naša domovina. Naše misli romajo k tebi i v dühi preživljamo one srečne čase, štere smo preživeli v tebi, draga domovina. Mi te ne bomo nikdar pozabili, ostanemo ti zvesti sinovje i hčeri.

Rigač Jozefa, Sancoins. Poštüvani g. urednik! V prvoj vrsti vas najlepše pozdravljam i vam naznanim, da sam se vrnola iz tujine v domovino. Tüdi tü ostanem naročnica Novin, ki so me tak verno obiskavale v hladnoj tujini. Kda sam se vračala v domovino, sam se obrnola na agencijo 46 rue de Rivoli 46, Paris IV. Dobila sam vse potrebne informacije i peneze zmenjane po najbolšem kurzu. Priporočam agencijo tistim, ki se vračajo v domovino.

Ošljaj Jožef, Preigney. Pozdrav pošila i sporoča, da je zavolo slaboga mesta spremeno mesto. Zahvaluje se na rednom pošilanju Novin i Marijinoga lista, šteriva sta njemi v mrzloj tujini največše veselje. Pozdravlja tudi domačega župnika g. Haoko Jožefa, celo bogojansko faro i rojstno ves Filovce i svojo ženo Mariko. Živela Slovenska Krajina, Jugoslavija i krao Peter II.

Pozdrav pošila g. urednik! Novin Žalk Štefan, a Villers le Tilleull.

Pozdrav pošila g. urednik! Novin Žalk Štefan, a Villers le Tilleull.

zbrao svojo moč na obrambo svojega naroda i domovine. Prle kak bi pa prijali za orožje, se vsaki pošten kristjan Škapuler-skoj Devici Mariji v obrambo zročo i za tem se z božim imenom podao v nesmileno vojsko.

Sopron, 27. VIII. Žižko Šandor, tizedes od 18 ga domobranskoga pešpolka. Visiko poštüvani gospod plevanoš, edno odpüščenje ji prosin. Naj bodo tak dobri i denejo tej par vrstic v Novine.

Z Bogom draga žena i decalüblena moja z gorički Adrijanec. Barbarič Jürj iz Sebebec pozdravlja svojo ženo, deco i punico i je prosil, naj njemi vse odpüstijo, Boži sveti Düh naj njim bode na pomoč. Šohar Janoš od Sv. Jürija pozdravlja ženo, deco i vse poznanke, mlade i stare i celo Slovensko Krajino.

Pošta.

Gumilar Aleksander, Vidonci. Za Šerüga Gezo i Kühar Mihaela v Nemčiji sprejeli naročnino, kak tudi za Ficko Rudolfa i Kerec Viktora. — Geder Jožef, fotograf, Vančaves. Na letos vse plačano. — Vogrinčič Marija, Cankova. Kočar Franc, Skakovci 25. je plačao pri nas 16 din. za letošnji Marijin list. Javite nam, dali njemi davate ali ne.

Slovenski delavci!

Vsi v Franciji živeči Slovenci, za vse informacije glede

potovaja v domovino

se obrnite na edino jugoslovensko agencijo „PUTNIK“

18. rue de la Michodière, PARIS II. Vozne karte po najnižjih cenah! Menjamo denar po najbolšem kurzu!

Dopisujemo v slovenščini!